

IL-BIBBJA  
U  
N-NISA  
FIL-KNISJA

Minn  
George Ebejer

## IR-RWOL TAN-NISA FIL-KNISJA

Ir-rwol tan-nisa fil-knisja huwa wiehed mill-kontroversji taż-żmien tagħna. Hafna jiffokaw fuq l-istqarrija ta' l-appostlu Pawlu:

*“Halli n-nisa jibqgħu siekta fil-knisja”*

(1 Korintin 14:34)

u jghidu bejnhom u bejn ruhhom ghaliex l-irġiel saħansitra jhallu lin-nisa jkantaw innijiet waqt is-servizzi tal-knisja. Ohrajn jemmnu li l-appostlu Pawlu ma kienx jaf ir-realtà jew ċertament dak lis-soċjetà tagħna waslet fih. Xi wħud iharsu lejn il-kitba ta' Pawlu li tghid li fil-magħmudija:

*“Ia hemm raġel u lanqas mara”* (Gala-

tin 3:28)

u jiddikjaraw li ahna għandna jkollna predikaturi nisa u kull haġa ohra lin-nisa jridu li jkunu jew li jagħmlu.

Forsi ahna nkunu nistgħu nifhmu ahjar dan is-suġġett jekk l-ewwel nistudjaw u naslu biex nifhmu r-rwoli li n-nisa kellhom fil-Bibbja u li kienu mogħtija lilhom *minn Alla*.

## HOLQIEN TAL-MARA

Qabel ma nidhlu għas-suġġett, halli nagħmlu xi mistoqsijiet komuni: Ghaliex u kif Alla halaq lill-mara? Hija l-mara inferjuri jew superjuri għar-raġel? Għandhom in-nisa post fir-religjon, jew għandhom huma jkunu sempliciment prezenti jimxu wara r-

raġel? Jiena ċert li int ukoll għandek xi mistoqsijiet x'taġh-mel tiegħek innifsek fuq dan is-sugġett.

X'nistgħu ahna nifhmu dwar dan is-sugġett mill-Iskrittura Mqaddsa? Halli l-ewwel immorru lura għall-bidu. F'Ġenesi 1:26-31, ahna nsibu l-holqien tal-bnie-dem:

*“U Alla qal: Halli naghmlu l-bniedem fuq xbihietna, u fuq suritna: u ha jkollhom hakma fuq...fuq ix-xbieha ta' Alla halqu; raġel u mara halaqhom. U Alla berikom u qalilhom Alla: Nisslu, u okt-ru, u imlew l-art, u aħkmuha...u, ara, kien tajjeb wisq.”*

Issa innota li: (1) Alla halaq lill-bniedem fuq is-sura u x-xbieha Tiegħu. (2) Alla halaq lill-bniedem raġel u mara. (3) Alla ta lill-bniedem li jahkem fuq kull haġa haġja u tah setgħa biex iżid u jimmultiplika. Mela, x'jgħidilna dan dwar ir-raġel u l-mara?

Jekk wiehed jahseb sewwa dwaru, dan jgħidilna li huma kienu *ndaqs* bhala kreaturi u differenti fil-funzjoni (sess). Ma hemm xejn hawn li jista' jindika lir-raġel kien jista' jahkem wahdu, jimmultiplika wahdu, jiddomina wahdu. Din is-silta tindika ċar shubija. U tirrevela li differenza sesswali hija parti ta' l-ordni mwaqqfa fil-holqien. L-istess kif Alla (Lhudi: *Elohim* huwa fil-plural, “halli naghmlu”). U t-tnejn (raġel u mara) ghalkemm saru wiehed, jistgħu jimmultiplikaw, joholqu aktar bnedmin fuq ix-xbieha tagħhom stess, kif għamel Alla.

Dan il-konċett importanti huwa irriverlat ukoll f'Ġenesi 2:18-24 fil-“holqien” ta’ l-istituzzjoni taż-żwieġ. Hawn insibu r-rakkont ta’ Alla jiehu wahda mill-kustilji ta’ Adam u johloq lill-mara. X’jissuġġerixxi li Alla jiehu kustilja biex johloq lil Eva? Jidher li jissuġġerixxi ekwivalenza ta’ holqien (il-kreaturi l-oħra kollha kienu mahluqa għalihom). Dan jissuġġerixxi r-rwol, il-funzjoni tal-mara: hija ma kinetx meħuda minn rasu biex jindika hakma jew dominanza fuqu: hija ma kinetx meħuda minn siequ biex jindika li tkun mirfusa taht is-saqajn; imma kienet meħuda minn ġen-bu biex jindika li hu kellu jhobbha u jipprotegiha—u hi kellha tappoġġjah. “Għajjnuna” minnu u għalih. [Dan jissuġġerixxi wkoll li mingħajr il-mara, ir-raġel tonqsu xi haġa vitali].

## POŻIZZJONI BIBLIKA TA’ KAP

Jissuġġerixxi dan subordinazzjoni funzjonali? Din la hija subordinazzjoni u lanqas ma hija dominanza ta’ superjur fuq inferjur. Dan ir-rakkont pjuttost jindika: (1) Status ta’ għajjutant tal-mara. (2) Ordni tal-holqien. (3) Għotja ta’ isem ta’ l-umanità (raġel/mara) jew fil-Lhudi *ish/isha*.

Fl-Ewwel Korintin 11:3-12 l-appostlu Pawlu, ispirat mill-Ispirtu s-Santu, jindirizza “l-pożizzjoni ta’ kap” tar-raġel għall-mara. Hu jifhem ċar il-funzjonalità mahluqa tar-raġel/mara:

*“Għax ir-raġel mhux mill-mara; iżda l-mara mir-raġel. U l-anqas ir-raġel ma kien mahluq għall-mara; iżda l-mara*

*ghar-raġel...Madankollu, fil-Mulej, la r-raġel ma hu mingħajr il-mara, lanqas il-mara mingħajr ir-raġel. Ghax bħalma l-mara hi mir-raġel, hekk ukoll hu r-raġel mill-mara; iżda kollox minn Alla” (versi 8-12).*

U wkoll, f’Efesin 5:21-28 l-apostlu jgħid,

*“Tissottomettu ruħkom għal xulxin fil-biza’ ta’ Kristu. Nisa, issottomettu ruħkom għal żwieġkom, qiskom għall-Mulej. Ghax ir-raġel hu ras martu, bħalma Kristu hu ras il-knisja:...Hekk għandhom ukoll l-irġiel iħobbu n-nisa tagħhom bħallikioku gisimhom stess.”*

Dan ma kienx xi fabrikazzjoni ta’ Pawlu, imma applikazzjoni ta’ dak li rajna mill-holqien. Kolossin 1:13-18 juri l-pożizzjoni ta’ kap ta’ Kristu:

*“Hu r-ras tal-ġisem, il-knisja,...u, wara li ġab is-sliem permezz tad-demem tas-salib tiegħu, habbej il-hwejjeg kollha miegħu [il-Missier].”*

Fl-Ewwel Timotju 2:13, Pawlu jerga’ juri lir-raġel kien iffurmat l-ewwel, u għalkemm Eva kienet ingannata, Adam kien l-ewwel li dineb. Wiehed għandu jinnota kif Pawlu dejjem jappella għall-*ordni tal-holqien* u mhux għal xi raġuni oħra.

Issa, halli mmorru għall-ġisem fiziku. Fil-ġisem fiziku, qatt kustilja tirribella kontra jew tgħir kontra r-ras? Il-kustilja tinsab fi rwol li żzomm il-ġisem. Dan ma jagħmilx lill-kustilja inferjuri għar-ras. Mingħajr il-

kustilji, il-ġisem ma jieqafx. Minn naħa l-oħra, tkasbar ir-ras jew tittratta ħazin lill-kustilja? Le, ir-ras tagħmel sforzi kbar biex tassigura li l-kustilji jkunu komdi kemm jista' jkun possibbli!

Għalhekk, l-ewwel lezzjoni li aħna niehdu mill-Bibbja fuq dan is-sugġett hija li raġel/mara ma jfissirx super-juri/inferjuri. Aħna għandna naraw ċar li Alla ħalaq raġel u mara bħala funzjoni biex jikkumplimentaw lil xulxin biex tagħmel wiehed aħjar minn milli xi wiehed ikun mifrud.

## **RAPPREŻENTAZZJONI**

Issa halli nikkunsidraw xi apsetti oħra. Fit-Testment il-Qadim, l-irġiel irrappreżentaw it-tribù tagħhom, in-nazzjon tagħhom. L-irġiel irċevew is-sinjal tal-patt f'ġisim-hom (ċirkonċiżjoni). In-nisa ma setgħux. Imma n-nisa qasmu ma' l-irġiel fil-barkiet u r-responsabbiltajiet tal-patt u kienu vitali għat-twettiq tal-barkiet tiegħu li kienu jinkludu ħajja twila, prosperità, tfal u art. Partikularment, in-nisa kienu mberkin f'li jkollhom it-tfal, li l-irġiel ma jistgħux (1 Timotju 2:15). In-nisa qasmu ndaqs ma' l-irġiel fil-barkiet tal-qima billi kienu jistrieħu (Eżodu 20: 10), li jisimghu l-qari tal-ligi (Dewteronomju 31:9-13), u jifirħu quddiem il-Mulej.

## **RWOL TAN-NISA**

Xi rwoli, mela, kellhom in-nisa fil-familja u fil-komu-nità?

- (1) Jitghallmu u jzommu l-Ligi (Dewteronomju 31: 12; 13:6-11; 17:2; 29:18; 2 Kronaki 15:12-13). In-nisa [bhall-irġiel] dejjem kellhom jisimghu, jit-ghallmu u jzommu l-ligi.
- (2) Jitolbu: in-nisa [bhall-irġiel] talbu. Aqra l-eżempji ta' Anna, Rebekka u sara f'Ġenesi 25:22; 30:6, 22; 21:6-7. U fit-2 Slaten 4:9-10, 20-23 naraw l-istorja li tqanqal tal-mara Sunamija, il-fidi u l-azz-jonijiet tagħha li wasslu għall-qawmien ta' binha minn Elizew. Għal eżempju dwar kif nisa indipendentament talbu lil Alla, aqra r-rakkont ta' Anna fl-1 Slaten 1:9-11. Ir-riżultat tat-talba tagħha kien profeta jismu Samwel.
- (3) Ghalliema: Proverbji 1:8 jitkellem dwar l-istruzzjoni ta' l-omm.
- (4) Huma kienu mehtieġa li jwettqu l-weghdiet tagħhom (Numri 30:9; 6:2-21).
- (5) Qima Pubblika: In-nisa kienu mistennija li jkunu preżenti fil-festi kif wiehed jista' jara minn Dewteronomju 12:7; 16:11-14; 1 Samwel 1:1. Huma hadu parti f'xi sagriċċji kif naraw f'levitku 12:6; 15:29 u l-eżempju ta' Anna fl-1 Samwel 1:24-27 segwit bit-talba tagħha f'kapitlu 2:1-10. In-nisa ikkontribwixxew għall-materjal għat-twaqqif tat-tabernaklu kif hu mnizzel f'Eżodu 35:22, 25-26. nisa servew fid-dhul tat-tinda tal-laqgħa (1 Sam-wel 2:22. L-ulied ta' Gheli wzaw hazin is-servizzi tan-nisa, iżda xorta huma kienu qeghdin hemm, probabbilment biex ikantaw). Nisa kienu qeghdin ikantaw u jagħtu tifhir bil-

kant kif naraw f' Eżodu 2:65; 1 Kronaki 25:5-6; 2 Kronaki 35:25 u Eżodu 15:20.

- (6) Uffiċju tal-Komunità: Hulda kienet profetessa sinjifikanti ta' Izrael fl-istess żmien ta' Ġeremija (2 Slaten 22:14). Profetessa oħra kienet Nogħadja f' Nehemija 6:14. Debora serviet bhala mhallef kif naqraw f' imħallfin 4:4-6.

## NISA QASSISIN?

Imma ebda qassisin nisa. Ghalkemm ezaminajna d-diversi u hafna rwoli li kellhom in-nisa f' Izrael l-antik, aħna qatt ma nsibu mara li serviet bhala qassis.

Ikkunsidra kif Alla waqqaf u għazel is-saċerdozju. Fiz-zminijiet ta' l-antik, il-patrijarka kien ukoll il-qassis tal-familja. Noè, Abraham, Ġakobb, Ġob—irrapprezentaw il-familja. Imbagħad, mat-twaqqif tan-nazzjon ta' Izrael, li kien intenzjonat li jkun “saltna ta' qassisin” (Eżodu 19:6), il-Leviti kienu magħżulin minn Alla biex jaqduh fit-Tabernaklu Tieghu. Id-dixxendenti rġiel ta' Arun, membru tat-tribù ta' Levi, kienu magħżulin biex ikunu l-qassisin uffiċjali.

Fiz-zminijiet tat-Testment il-Ġdid, fost dawk li huma Kristjani “la hemm raġel u lanqas mara” (Galatin 3:28). Ġesù “għamilna slaten u qassisin għal Alla” (Rivelazzjoni 1:6). Izda s-sitwazzjoni fil-knisja hija analoga jew li tixbah lil Izrael l-antik. Ghalkemm Izrael kien nazzjon ta' qassisin, ċerti ndividwi biss wettqu dmirijiet uffiċjali ta' qassis. Fit-Testment il-Ġdid, l-Izrael spiritwali, (Rum-ani 2:28-29; 9:6-8; Efesin 2:14-22) it-tmax-il appostlu ta' Kristu kienu kollha rġiel. Ghalkemm nisa



ċertament żammew pożizzjonijiet ta' responsabbiltà fil-knisja tal-bidu (eż. Febe, Rumani 16:1), ma hemm ebda indi-kazzjoni li huma qatt mexxew servizz formali tal-knisja. Kien hemm u għad hemm hafna spekulazzjoni minn sku-lari dwar x'kienu eżattament iċ-ċirkustanzi li mmotivaw l-istruzzjonijiet ta' Pawlu lin-nisa biex iżommu siekta. Fil-knejjes ta' Kristu aħna nobdu dan il-kmandament mogħti b'ispirazzjoni mill-Ispirtu s-Santu (1 Korintin 15: 37).

## SOMMARJU

L-irġiel kienu l-irjus rappreżentattivi tal-Familja. In-nisa qatt ma kienu, sa mill-ħolqien intenzjonati biex iku-nu r-ras tal-familja. Dak kollu li aħna rajna jista joqgħod fil-“funzjoni” maħluqa “tar-rwol” li aħna rajna fil-ħol-qien.

Aħna studjajna l-ħolqien u nnutajna r-rwoli ntenzjonati minn Alla ta' raġel u ta' mara. Il-mara mir-raġel u għar-raġel, imma egwali fil-valur, madankollu, differenti fil-funzjoni. Ir-raġel għandu jservi lill-mara u jagħti lilu nnifsu għaliha, kif Kristu serva u ta Lilu nnifsu għall-knisja.

*“Il-mara m'għandiex setgħa fuq ġisimha, iżda r-raġel: u l-istess ukoll ir-raġel m'għandux setgħa fuq ġismu, iżda l-mara” (1 Korintin 7:4).*

Irġiel u nisa għandhom iservu lil Alla, ġewwa jew barra mill-knisja. Irġiel u nisa għandhom joqgħodu għal xulxin, ġewwa u barra mill-knisja.

Fl-1 Korintin 12, fl-analogija tieghu tal-gisem, l-appo-stlu Pawlu wera kif ahna ghandna naccettaw il-funzjoni-jiet taghna u nahdmu flimkien. Il-funzjonijiet tal-holqien mhumiex ir-rizultat ta' sahta. Ir-relazzjoni ordnata minn Alla bejn ir-ragel u martu tghinna nifhmu r-relazzjoni bejn Kristu u l-gharusa Tieghu, il-knisja Tieghu. Kif ahna nimmeditaw fuq dan, naslu biex naraw in-natura ta' Alla, ir-relazzjoni Tieghu lejn il-kreaturi Tieghu, u l-għan Tieghu għar-relazzjoni futura bejnu u bejn il-bnedmin kollha.

## KIENU N-NISA JIDHRU, IMMA MHUX MISMUGHUHA?

### IN-NISA FIL-BIBBJA

Fl-istudju ta' qabel ahna rajna t-testi ta' l-Iskrittura li jiddefinixxu r-rwoli tan-nisa fis-soċjetà. Biċ-ċar, il-mara kienet maħluqa egwali fil-valur għar-ragel (Ġenesi 1:27). Ir-ragel, iżda, ma kienx kif għandu jkun waħdu (Ġenesi 2:18). Wehidha mill-kreaturi kollha, il-mara kienet maħ-luqa *minn* u *għar*-ragel. L-ohrajn kollha, inkluż ir-ragel, kienu maħluqa mit-“trab.” Ghalkemm egwali, il-mara kienet maħluqa bi rwol speċjali u differenti mir-ragel.

F'Israel l-antik, l-irġiel wettqu l-funzjonijiet uffiċjali tas-sacerdozju, imma n-nisa ma kinux sempliċiment zie-da għar-religjon. Ahna rajna li kien mistenni minnhom li jitgħallmu u jharsu l-istruzzjonijiet tat-*Torah* u jgħallmu lil uliedhom. Huma kienu jkantaw u jservu fid-dar tal-qima. Huma servew bhala profetessi. Waħda, (talinqas) kienet imħallfa. Irġiel ġew għandhom

ghall-Kelma tal-Mulej. Imma n-nisa qatt ma kienu qassisin fir-religjon ta' Alla. Il-qassisin irrappreżentaw lin-nies ta' Alla, u l-Alla lin-nies. In-nisa, probabbilment minhabba r-rwol speċjali mahluq tagħhom qatt ma kienu f'dik il-pożizzjoni.

Ukoll għalkemm ahna nsibu dawn l-aspetti pożittivi kollha dwar in-nisa fit-Testment il-Qadim, madankollu, insibu li fiż-żmien tal-Messija, u aktar wara, il-mexxejja religjużi (rabbi, Farizej, qassisin) kienu irrelegaw lin-nisa bhala ċittadini tat-tieni klassi. Rabbi Eliezer ben Azariah, per eżempju, esprima dan is-sentiment: “L-irgiel jigu fis-sinagoga biex jitgħallmu, in-nisa biex jisimgħu” (Mish-na)!

## L-ISTIMA TA' ĠESÙ GĦAN-NISA

Il-Messija—Ġesù Kristu—għab lura lin-nisa għall-ista-tus tagħhom bhala egwali fil-valur. F'Matthew 12:49-50, bi twegiba għall-stqarrija dwar il-qraba Tiegħu li kienu barra, ahna naqraw li,

*“medd idu lejn id-dixxipli tiegħu, u qal: “Ara, ommi u ħuti. Għax kull min jagħmel ir-rieda ta' Missieri li hu fis-smew-wiet, dak hija, u ohti, u ommi.”*

Ġesù ma jagħmel ebda distinzjoni skond il-generi (mas-kil jew femminil) dwar l-egwalità fost id-dixxipli tiegħu.

Fi Ġwanni 4:7-30 għandna rakkont li huwa profond mhux hażin dwar kif Ġesù kien ihares lejn l-istat tan-nisa. Hawn għandna rakkont li fuqu hafna jistgħu jharsu bhala dak li jista' jidher li hu ċanfira. Imma innota li

Ġesù attwalment ikkonsidra din il-mara Samaritana kap-aċi li tifhem “l-ilma haj,” “il-post proprju għall-qima,” u n-natura spiritwali ta’ Alla. Sakemm int ma tiftakarx id-disprezz tar-rabbi lejn in-nisa, u d-disprezz akbar tagħ-hom lejn in-nisa Samaritani, dan jista’ ma jidhirx daqs-hekk ta’ min jinnotah. Imma ikkonsidra li Ġesù dam mhux hażin jirraġuna magħha.

Ukoll, fir-rakkont tal-hidma Tiegħu fuq il-mara Kan-ghanija u l-effett li kien hemm fuq xulxin f’*Matthew* 15: 21-28 u *Mark* 7:24-30 fejn Ġesù halla Lilu nnifsu li jkun ipperswadut minn din il-mara biex iwiegeb għat-talba tagħha. Dawn ir-rakkonti juru l-apprezzament ta’ Ġesù għall-kapaċitajiet tan-nisa.

Eżempji ohra ta’ l-apprezzament ta’ Ġesù għall-fidi u l-lealtà u d-devozzjoni tan-nisa jistgħu jinsabu fir-rakkont tal-mara li kellha nixxija tad-demm u fittxet li tmiss-lu “l-mantar” biex tkun imfejqa. Ġesù qalilha, “Binti, il-fidi tiegħek fejqitek: mur bis-sliem u kun imfejqa mill-marda tiegħek” (*Mark* 5:25-34).

Ukoll għandna l-eżempju tal-mara li haslitlu riġlejh bi dmughha u ixxottathomlu b’xuxitha. Ġesù qal lil dak li stiednu dwar din il-mara, “Għalhekk ngħidlek li dnuhie-tha, li kienu hafna, inhafrulha, *ghax habbet hafna*: imma min jinħafrulu ftit, ftit iħobb.” U lill-mara Ġesù qal, “Il-fidi tiegħek salvatek: mur bis-sliem” (*Luqa* 7:36-50).

## IL-PARTI TAN-NISA FIL-MINISTERU TA’ KRISTU

Għalkemm Kristu ma qalx lill-mara “irgħa n-nghaġ tiegħi” (Ġwanni 21:17), lanqas ma għazel xi nisa bhala appostli, huma kienu ċentrali u attivi f’li jappoġġjaw il-ministeru ta’ Kristu u dak tal-knisja tat-Testment il-Ġdid.

Ahna nsibu lill-Messija u d-dixxipli Tiegħu jaċċettaw għajnunna finanzjarja u għajnunna oħra minghand in-nisa. Ahna nsibu f’Mattew kapitlu tmienja lil Kristu jfejjaq l-omm il-mara ta’ Pietru. Meta hi kienet imfejqa qamet u “bdiet isservih” (Mattew 8:14-15). F’Luqa 8 nsibu grupp ta’ nisa jimxu wara Ġesù u huma “kienu jaqduhom minn ġidhom” (vers 3). Il-kelma għal dan is-servizz fil-Grieg hija minn *diakoneo* li minnha l-kliem djaknu u jdako-nessa huma ġejjin.

Nisa kienu fil-kurċifissjoni u fil-qawmien. Kienu n-nisa li ppreparaw fwejjah u żjut biex jidilku l-ġisem ta’ Kristu. Dawn kienu dawk li kienu l-ewwel qrib il-qabar. Kienet mara li rat l-ewwel u għarfet lis-Salvatur wara l-qawmien Tiegħu mill-imwiet. Meta Ġesù qam halla t-thabbira tal-qawmien Tiegħu f’idejn mara u *hi* kienet mogħtija struzzjoni biex “morru malajr għidu lid-dixxipli tiegħu li hu qam mill-imwiet” (ara Mattew 28:5-7 u Ġwanni 20:1-18).

Mhux ta’ sorpriza mela, li Ġesù juża l-mara fil-paraboli Tiegħu tal-munita l-mitlufa, tax-xebbiet għaqlin u boloh, ta’ l-imhallett mhux ġust, u tal-habba ta’ l-armla. Dawn l-istqarrijiet dwar in-nisa huma kolha rispett u app-rezzament.

## L-APPOSTLU PAWLU U N-NISA

L-apostlu Pawlu tkellem ċar hafna. F'Galatin 3:28, l-egwalità tan-nisa quddiem Alla hija affermata b'mod l-aktar ċar:

*“...ma hemmx raġel u anqas mara.”*

F1-1 Korintin 11:5 naqraw:

*“Kull mara li titlob jew tipprofetizza b'rasha mikxufa tagħmel għajb lil rasha ...”*

X'kien dan it-“talb,” jekk n-nisa kollha jitolbu fil-privat, id-dar? X'kien dan “l-ipprofetizzar” jekk in-nisa huma sempliċiment irrelagati għall-pożizzjoni baxxa? Dan sempliċiment ma jagħmel ebda sens f'dak il-mod.

Għalkemm apparentament esklużi mir-rwol awtorevo-li ta' tagħlim ta' isqof jew anzjan (1 Timotju 2:11-12; 1 Korintin 14:34), in-nisa huma nklużi bħala “ħaddiema sħabi” f'Rumani 16:3, 6, 16. Febe hija msejha djako-nessa (isservi jew taqdi, Grieg *diakoneo* huwa l-għerq), f'Rumani 16:1. L-apostlu Pawlu jgħid, dwar in-nisa:

*“U lilek ukoll, sieheb fidil, nitolbok tghin lil dawk in-nisa li thabtu miegħi fix-xandir ta' l-evangelju, u ma' Klement ukoll, u ma' sħabi l-oħrajn li hadmu miegħi, li isimhom hu fi ktieb il-ħajja” (Filippin 4:3).*

Kuntrarju għal kif jaħsbu xi whud illum, Pawlu appoġġja bis-sħiħ is-siwi tan-nisa u l-egwalità tagħhom fis-salvazzjoni, imma irrealizza li l-irġiel u n-nisa *għandhom rwoli differenti u sfidi differenti*. Għalkemm

kiteb li l-Kristjani kollha għandhom jissottomettu ruhhom għal xulxin (Efesin 5:21), hu għaraf, b'ispirazzjoni mill-Ispir-tu s-Santu, lin-nisa speċjalment għandhom jissottomettu ruhhom għal żwiegħom (Efesin 5:22-24; Kolossin 3:18). L-istess ukoll, għalkemm il-Kristjani kollha għandhom ihobbu lil xulxin (Rumani 13:8), l-irġiel speċjalment għandhom ihobbu lin-nisa tagħhom (Efesin 5:25).

M'għandu dan ikun ta' sorpriza għal hadd. Ma jaqbilx dan ma' l-eżaminar tagħna ta' l-ordni tal-holqien, ir-rwol tan-nisa fiż-żminijiet tat-Tetment il-Qadim? Hawn ahna għandna hafna informazzjoni. In-nisa *ma kinux* qegħdin jagħmlu dmirijiet saċerdotali fit-Tabernaklu jew Tempju. In-nisa *ma kinux* qegħdin jirrapprezentaw lill-familji tagħhom lil Alla (Dewteronomju 16:16).

Fit-Testment il-Qadim nisa pprofetizzaw, iġgudikaw (ukoll qalu l-Kelma ta' Alla lil irġiel). Fit-Testment il-Ġdid nisa ipprofetizzaw (Atti 21:9) u fissru l-Iskrittura lil irġiel (Atti 18:26), għalkemm mhux dejjem b'mod kor-rett (Rivelazzjoni 18:20). In-nisa huma wkoll imhegġa biex jgħallmu lin-nisa żgħażaġh (Titu 2:4). Irġiel u nisa għandhom jgħallmu lit-tfal tagħhom (Efesin 6:1), għal-kemm l-irġiel għandhom l-akbar responsabbiltà (Efesin 6:4). Ma hemm, iżda, ebda eżempju ta' xi mara tispjega jew tfigħer l-Iskrittura f'mod ta' priedka. Dan mhuiex ir-rwol tal-mara.

Imma xi nġhidu dwar forom oħra ta' servizz fil-laqgħat tal-knisja? Huwa sewwa għan-nisa li jkantaw fis-servizz? Il-mudell Skritturali ta' servizz fit-Tabernaklu u fit-Tempju dan jnkorraggjixxih.

Fi studju tal-Bibbja jew diskussjoni fuq il-Bibbja jistghu n-nisa jkollhom opinjoni u jkun sewwa ghalihom li jesprimu lilhom infushom, biex iwieġbu u jistaqsu mistoqsijiet? Fl-Iskrittura ahna ghandna eżempji fejn in-nisa irreciprokaw f'dan il-mod ma' Ġesù (Matteu 20:20-21; 26:6-13; Ġwanni 11:3; 12:1-8). L-istruzzjonijiet tal-Bibbja huma çari għall-irġiel u għannisa. Kollox għandu jsir bid-diçenza u fl-ordni (1 Korintin 14:40). Il-mistoqsijiet m'għandhomx ikunu ta' dik ix-xorta ta' trivjalità domes-tika, jiġifieri, li jtellfu l-interess u l-importanza ta' dak li jkun qieghed jiġi studjat u li mara tista' tagħmilhom id-dar lil zewġha jew lil min ikun qieghed jgħallem fejn issibu waħdu u tagħmillu dawn il-mistoqsijiet (1 Korintin 14:45). Il-mara m'għandix tuza l-parteci-pazzjoni fl-attivi-tajiet tal-knisja bħala opportunità biex tiehu l-awtorità jew il-kontroll f'idejha jew li tiehu sehem fil-politika tal-knisja (1 Timotju 2:12; 3 Ġwanni 9).

Biç-çar, jekk naghmlu revizjoni ta' l-iskop kollu tan-nisa fl-Iskrittura u l-istorja tan-nisa fil-knisja tal-bidu, ahna ghandna nikkonkludu lin-nisa *mhumix* Kristjani tat-tieni klassi imma huma wlied Alla l-istess daqs kemm huma wlied Alla l-irġiel (Galatin 3:26-27).

Huwa d-dmir sagrosant ta' l-irġiel u tan-nisa li jifhmu sewwa u jirrispettaw l-iskop li Alla għandu għannisa. Hemm differenzi fil-funzjoni? Iva, u dan hu çar hafna fl-Iskrittura. Imma mhux “superjorità” u mhux “inferjorità!” Kif ahna nirsistu halli nifhmu l-użu xieraq tal-parti-jiet funzjonali tal-Ġisem Spiritwali, halli qatt ma ninsewh dan. Alla jhobna *lkoll* bħala wliedu l-istess.



## IN-NISA U T-TALB

**Mistoqsija:** Skond l-Iskrittura Mqaddsa għandha mara tmexxi t-talb fil-laqgħat tal-knisja—fejn l-irġiel ikunu prezenti?

**Twegħiba:** Le, haġa bħal din mhijiex f'armonija ma' l-Iskrittura u kull Prattika bħal din hija kuntrarju għar-restrizzjoni divina; li Alla poġġa fuq ix-xogħol tal-mara.

Jekk il-Bibbja tghallem li aħna salvi bl-opri (Ġakbu 2:14-26), u jekk il-Bibbja tghallem li aħna *m'ahniex* salvi bl-opri (Efesin 2:8-9)—allura jsir ovvju li hemm XORTA differenti ta' opri. Hemm opri li huma NKLU-ŽI, u hemm opri li huma ESKLUŽI.

L-istess, jekk il-Bibbja tghallem lin-nisa għandhom jitolbu (u l-Kristjani kollha huma ordnati li jitolbu), u jekk il-Bibbja tghallem lin-nisa M'GHANDHOMX jitolbu—allura jsir ovvju li hemm XORTA differenti ta' kif titlob sakemm jikkoncerna l-mara Kristjana. Hemm XORTA ta' talb li l-mara għandha tagħmel, u hemm XORTA ta' talb li l-mara hija ipprojbita milli tagħmlu.

Fl-1 Timotju 2:8 Pawlu jgħid hekk:

*“Irrid mela li l-irġiel jitolbu kullimkien, billi jgħollu idejn qaddisa, bla għadab u dubju.”*

Aħna niġbdu l-attenzjoni partikolarment għall-kelma “ir-ġiel” hawn. Din mhijiex il-kelma ordinarja għal “raġel” (“raġel” fis-sens ta' l-umanità, f'sens ta' bniedem), imma pjuttost hija l-kelma “anar” li hija

wżata biex tiddistingwi raġel minn mara. Riferenza f'din is-silta hija għar-“raġel” kif hu distint mill-mara. Għalhekk, huwa ċar li hemm xorta ta' talb li l-mara m'għandix tagħmel.

F'vers 12 ta' l-Ewwel Timotju 2 Pawlu jkompli:

*“Jien ma nħallix mara tghallem, lanqas ikollha setgħa fuq ir-raġel, imma toq-ghod siekta.”*

Din is-silta definittivament tipprojbixxi lill-mara *milli tghallem*—izda r-riferenza hija għal XORTA ta' tagħlim partikulari. It-Testment Grieg huwa wisq aktar ċar fuq il-punt li ahna qeghdin naghmlu milli minn traduzzjoni f'xi lingwa oħra. It-Testment Grieg jghid:

*“Imma jien ma nippermittix li mara tghallem, lanqas f'xi mod iehor li jkoll-ha dominju fuq raġel...”*

Il-kelma “lanqas” hija t-traduzzjoni tal-kelma Griega “oude,” li hija ta' tifsira fil-qawwa. Il-kelma (jew konstruzzjoni) hija ta' natura li tispjega.

Jekk in-nisa huma ikkmandati biex jgħallmu (Titu 2: 3), u jekk in-nisa huma pprojbiti milli jgħallmu (1 Timotju 2:12)—allura l-konkluzjoni unika hija li hemm XOR-TA ta' tagħlim lin-nisa *jistgħu* u *għandhom* jagħmlu, u hemm XORTA ta' tagħlim lin-nisa huma *ipprojbiti* li jagħmluh. Il-kelma “oude” fl-1 Timotju 2:12—“f'ċahda kontinwa”—għandha tghinna biex nifhmu dan il-punt.

Għalhekk, huwa ċar lix-xorta ta' tagħlim li huwa ipprojbit huwa x-xorta li neċessarjament u li fih innifsu jinvolvi l-eżercizzju ta' dominju fuq ir-raġel. Ukoll, huwa

l-każ lix-xorta ta' talb li huwa ipprojbit huwa dak li neċes-sarjament u fih innifsu jinvolvi li jkun hemm dominju fuq ir-raġel.

Fil-1 Timotju 2:12 l-apostlu Pawlu ma jgħid, “Imma jiena ma nħallix mara li tghallem fuq raġel.” Hu jgħid, “Imma jien ma nħallix mara tghallem...” Żewġ ħwejjeg mhumiex imħollija: (1) tagħlim u (2) li jkollha dominju fuq ir-raġel. Il-kelma “fuq” fil-Grieg ma tmurx ma’ “tghallem,” imma tmur ma’ li taħkem,” li “jkollha dominju.” Fil-fatt, “li taħkem fuq” hija t-tra-duzzjoni tal-kelma *wahda* “*authentein*,” Grammatika-ment, il-“fuq” tmur ma’ “li taħkem,” jew li “tiddomi-na,” mhux ma’ li “tghallem.” Dan hu għaliex huwa tant importanti li aħna nagħrfu l-qawwa li tispjega ta’ “oude.” Meta Pawlu jgħid, “Imma jien ma nħallix mara tghallem lanqas (f’xi mod ieħor) li taħkem fuq ir-raġel”—imbagħad jiena nkun naf lix-XORTA ta’ tagħ-lim li huwa ipprojbit huwa x-xorta li fih jinvolvi mara li jkollha dominju jew hakma fuq raġel.

Dan ma jfissirx li mara ma tistax tghallem raġel, għaliex Prixxilla għallmet lil Apollo. Ma jfissirx li ma-ra ma tistax tghallem il-Kelma ta’ Alla lil raġel għaliex Prixxilla għallmet il-Kelma ta’ Alla lil Apollo. (Atti 18:24-26). Imma dan ifisser li l-mara hija ipprojbita milli tghamel xi tagħlim jew talb jew kull haġa oħra li jpoġġiha fil-pożizzjoni li jkollha dominju fuq ir-raġel.

Il-mara Kristjana tista’ (u għandha) tghallem, imma hi ma tistax (bl-approvazzjoni ta’ Alla) tghallem b’tali mod li jkollha dominju fuq ir-raġel. Il-mara Kristjana

għandha titlob, imma hi m'għandix titlob b'tali mod li jkollha dominju fuq ir-raġel. Li mara tiegħu parti ta' hakma fit-tagħlim meta l-irġiel ikunu preżenti biċ-ċar huwa ipprojbit. Li tmexxi t-talb meta l-irġiel huma preżenti huwa biċ-ċar ipprojbit. Dan ikun li teżerċità dominju fuq ir-raġel u dan fih innifsu dejjem kien ipprojbit minn Alla—sa mill-ħolqien tal-bniedem. L-appostlu Pawlu nnifsu jenfasizza li din ir-restrizzjoni mhijiex *esklussivament* prinċipju tat-Testment il-Ġdid,

*“Għax Adam kien imsawwar l-ewwel,  
imbagħad Eva”* (1 Timotju 2:13).

Imma, suppost li anzjan (isqof) jew ir-raġel ta' mara jitolbuha biex tmexxi talba? Ebda anzjan u ebda raġel m'għandu d-dritt li jitlob mara biex tagħmel xi haġa li hija kuntrarju għal liġi ta' Alla. Ebda anzjan ma għandu dritt biex jipprova jqieghed mara f'sitwazzjoni ta' tagħlim li fiha hija saħansitra tista' tiegħu s-sogru li jkollha dominju fuq ir-raġel.

Huwa l-gudizzju tiegħi li 1 Timotju 2:8-15 qieghed jiddiskuti, bażikament, kondotta ma' relazzjoni f'sitwazzjoni għall-qima (il-qima regolari). Izda, l-appostlu Pawlu jagħmilha ċara li l-prinċipju enfasizzat huwa app-likabbli għall-waqtiet kollha, fil-postijiet kollha, u fiċ-ċir-kustanzi kollha. F'ebda ħin, f'ebda post, u f'ebda ċirkus-tanza ma għandha l-mara tpogġi lilha nfisha (jew thalli lilha nfisha li tkun impoġġija) f'pożizzjoni li fiha hija tista' tissogra li teżerċita dominju fuq ir-raġel. Xi kultant ikun hemm xi nisa li jieħdu r-riedni f'idejhom waqt diskussjonijiet dwar il-

Kelma ta' Alla u ma jhallux lil l-irġiel prezenti li jikkellmu. Jekk mara ma tkunx kapaċi li tikkontrolla lilha nfisha waqt diskussjonijiet bħal dawn, allura dik il-mara tkun qed tmur kontra t-tagħlim tal-Kelma ta' Alla. Nisa bħal daww ikunu qegħdin jagħmlu eżattament dak li l-Kelma ta' Alla tikkundanna. Ikunu qegħdin imorru kontra l-Kelma ta' Alla għas-sempliċi raġuni li huma jkunu qegħdin jiehdu l-awtorità li mhix tagħhom! Huma jkunu qegħdin jeżerċitaw dominju fuq ir-raġel.

## IL-MARA—BĦALA LI TIRBAH L-ERWIEH

Miz-zmien li Alla halaq lil Adam u lil Eva u poġġihom fil-Ġnien ta' Gheden, il-mara kellha rwol importanti fix-xogħol tal-Mulej. Meta nibdew biex nikkunsidraw it-Testment il-Qadim u t-Testment il-Ġdid, ahna nistgħu naraw hafna nisa kbar u ta' l-ghageb.

Kienet Anna li tat lid-dinja Samwel (1 Samwel 1:20). Kienet Ġokebed li tat lil Izrael lil kbir mexxej u li ta' l-ligi, Mosè (Numri 26:59). Kienet in-nanna Lojs, u l-omm Ewnike li taw lid-dinja Timotju (2 Timotju 1:5). Kienet Marija li tat lid-dinja Salvatur fi Kristu (Mattew 1:21-25; Luqa 2:7). Iva, in-nisa dejjem kellhom parti importanti hafna fix-xogħol ta' l-Alla tas-Smewwiet u huma dejjem ikollhom.

Meta nikkunsidraw il-knisja ta' Kristu f'hafna lokalitajiet u x-xogħol li sar, wara dan ahna nsibu f'hafna drabi mara qaddisa waħda jew aktar. Kieku ma kienx għal nisa tajba, jiena niddubita kemm il-knisja kienet tista' tkompli tmur 'il quddiem.

Nisa f'kull generazzjoni kellhom parti f'li jferrxu l-Kelma ta' Alla. Jiena ma nafx ezattament sa fejn omm Mosè kellha parti fil-fidi kbira tieghu, imma dan jiena naf, hija kabbritu wkoll ghalkemm hu ghex fid-dar ta' Farghun (Ezodu 2:7-10). Ma jista' jkun hemm ebda dubju li hi ghallmitu jhobb lil Alla u li jkun leali Lejh u lejn il-poplu Tieghu. Indirettament, kumpliment huwa moghti lilha meta l-Bibbja tghid,

*“Bil-fidi Mosè, meta kiber, ma riedx jissejjah bin bint Farghun; U hatar aktar li jgarrab in-niket mal-poplu ta' Alla, milli jgawdi ghal ftit zmien il-pja-ciri tad-dnub; U qies il-ghajb ta' Kristu bhala ghana aqwa mit-tezori ta' l-Egittu; ghax hu kien ihares lejn il-hlas. (Lhud 11:24-26).*

Ahseb dwar dawk in-nies kollha li tghallmu dwar Alla permezz ta' Mosè. Bla ebda dubju, omm Mosè jixirqilha xi ftit mit-tifhir.

Wiehed mill-aktar karattri interessanti fit-Testment il-Qadim il-bicca l-kbira ma kinetx innutata minn hafna. Din kienet seftura zghira fid-dar ta' Naghman l-imgid-dem. Kif naqraw dwar il-kaptan Naghman ahna nitghallmu li hu kellu marda fatali. Hu kien qabad mara Lhudija u din kienet qaddejja fid-dar. Ukoll ghalkemm il-post taghha fil-hajja kien wiehed baxx u bla dubju hija kienet thossha wehidha, hija ftakret f'Alla taghha u l-qaddejja ta' l-Aktar Gholi. Hija qalet lil mart il-Kaptan Naghman li hi xtaqet li kieku hu jara u jkellem lil wiehed mill-profeti ta' Alla biex b'hekk ikun jista'

jfejqu mill-marda tieghu (2 Slaten 5:3). Kien permezz ta' din il-qaddejja li dan ir-ragel kbir kien imfejjaq u tghallem dwar il-veru Alla haj.

Meta naraw it-Testment il-Ġdid, ahna nsibu nisa kbar u tajba fix-xogħol tal-Mulej. Kienet Priskilla li ghenet lil zewġha jghallem lil Apollos it-triq tal-Mulej aktar per-fettament (Atti 18:26). Meta l-Evangelju kien ippridkat minn Filippu l-evangelista, kemm irgiel u kemm nisa obdewh (Atti 8:12). Minghajr dubju, xi whud minn dawn in-nisa kienu strumentali fit-tkabbir tal-fruntieri tas-salt-na. Darba, meta Pawlu kien fuq wiehed mill-vjaġġi miss-junarji tieghu, hu kien ordnat biex imur hdejn ix-xatt ta' xmara. Kien hemm li hu sab mara tajba li kien jisimha Lidja flimkien ma' xi nisa ohra li kienu qeghdin iqimu lil Alla kif huma kienu jafu l-ahjar li setghu jagħmlu (Atti 16:11-14). Meta Lidja semgħet l-Evangelju jkun ippridkat u mghallem, hija obdietu flimkien ma' ohrajn (Atti 16:14-15). Ma hemm ebda mod kif taċċerta kemm din il-mara għamlet tajjeb fil-kawża tal-Mulej. Ebda rakkont tan-nisa tat-Testment il-Ġdid ma jkun komplut minghajr ma jissemmew in-nisa fil-grupp li kienu flimkien sewwa-sew wara li l-Mulej tagħna mar lura fis-Smewwiet (Atti 1:4). Kemm kien hemm, ahna ma nafux, imma din il-haġa wahda ahna nistgħu nkunu ċerti minnha—huma kienu fix-xogħol tal-Mulej. Halli jiena nenfasizza lin-nisa li jaqraw dan il-materjal, li intom għandkom xogħol x'tagħmlu u intom tistgħu tfissru hafna għax-xogħol tal-knisja. Intom għandkom tkunu biezla f'li tghinu fit-tixrid tal-Kelma ta' l-Evangelju jekk intom tridu li tkunu sal-vati intom infuskom.

Meta Kristu ta l-Kummissjoni l-Kbira u qal, “Morru intom,” din il-“Morru intom” kienet tfisser lin-nisa kienu nkluzi. “Imma x’nista’ nagħmel jien bhala mara?” hafna jistaqsu. Meta jigi ghas-salvazzjoni ta’ l-erwieh, inti tista’ tagħmel hafna. Bhala mara inti tista’ tghallem priv-atament minn jum għal jum. Jekk Priskilla ghamlet dan, inti tista’ tagħmlu wkoll. Hija ghenet tghallem raġel it-triq tal-Mulej. In-nisa jistgħu jgħallmu fid-djar tagħhom. X’mod ahjar jista’ jkun hemm milli mara tibda tghallem fid-dar tagħha. Dan jista’ jsir mat-tfal u ma’ l-adulti l-istess.

In-nisa jistgħu jmorru minn dar għal dar jgħallmu l-Kelma ta’ Alla. Huma hafna l-opportunitajiet li jkunu mitlufa kull ġimgħa minn nisa. Waqt li ohrajn johorġu barra mid-dar, hija tkun tista’ tghallem nisa ohra fil-Kelma tal-Mulej. Ikkunsidra kemm il-knisja tikber jekk in-nisa fil-knisja johorġu matul il-jum u jgħallmu. Mhux il-ġurnata kollha u kull ġurnata, imma *xi ftit* kull ġimgħa.

In-nisa jistgħu jwasslu ohrajn għand Kristu bil-mod tajjeb tagħhom ta’ hajja. Pietru qal,

*“Hekk ukoll intom in-nisa, għandkom tissottomettu ruħkom għal żwieġkom; biex, jekk x’uħud ma jemmnux il-kelma, huma wkoll jistgħu bla l-kelma jin-trebħu bl-imġiba tajba tan-nisa. Meta jaraw l-imġiba qaddisa u l-biza’ tagħ-kom”* (1 Pietru 3:1-2).

Nisa li jgħixu hajja tajba, dicenti, u umli, jagħmlu hafna f’li jwasslu lil mitlufa għand Ġesù. Hemm tant opri



tajba li huma jistgħu jagħmlu biex jinfluwenzaw oħrajn ħalli jimxu wara l-Mulej. Huma jistgħu jsajru għall-morda u l-imnikta. Huma jistgħu jżuru fl-isptarijiet. Huma jistgħu jistiednu oħrajn fid-dar u juru ospitalità. Huma jistgħu jiktbu ittri lil dawk li jinsabu wehidhom. Huma jistgħu jgħinu fil-ħin tan-niket. Iva, hemm hafna affarijiet li huma jistgħu jwasslu oħrajn f' relazzjoni ta' għaqda mas-Salvatur.

Mela, kif rajna aktar qabel, id-differenza bejn l-irġiel u n-nisa fil-Kelma ta' Alla hija mhux f'sens ta' superjorità u inferjorità imma f'sens ta' rwoli differenti. L-Iskrittura Mqaddsa tagħmilha ċara li r-raġel u l-mara huma ndaqs f'għajnejn Alla. Il-Mulej juri dan meta Hu kkwota minn Ġenesi 2:24 fejn qal,

*“...Ma qrajtux, li dak li mill-bidu ħalaqhom għamilhom raġel u mara? U qal: Minħabba f'hekk raġel iħalli lil missieru u lil ommu, u jingħaqad ma' martu: u t-tnejn isiru ġisem wiehed. Għalhekk mhumiex iżjed tnejn, iżda ġisem wiehed. Dak mela li Alla għaqqad flimkien, ħa ma jifridx il-bniedem”* (Matthew 19:4-6; enfasi tiegħi).

Kif jista' jkun hemm xi differenza bejn ir-raġel u l-mara jekk it-tnejn saru *ġisem wiehed* u mhumiex iżjed tnejn? Dan ikompli jurih l-apostlu Pawlu fejn jgħid,

*“Il-mara m'għandhiex setgħa fuq ġisimha, iżda r-raġel; u l-istess ukoll ir-raġel m'għandux setgħa fuq ġismu,*

*izda l-mara*” (1 Korintin 7:4; enfasi tieghi).

Juri dan il-kliem li hemm xi differenza bejn ir-raġel u l-mara f'sens ta' superjorità u inferjorità? Jekk wiehed jaqra 1 Korintin 11:3 dan ikun jista' jifhem ahjar dak li ahna qeghdin nghidu:

*“Izda jien irridkom tkunu tafu, illi r-ras ta' kull raġel hu Kristu; u r-ras tal-mara hu r-raġel; u ras Kristu hu Alla.”*

L-Iskrittura Mqaddsa tghidilna ċar li Kristu Hu Alla (Isaija 6:9; Matthew 1:23; Ġwanni 1:1; 8:24; 10:30-33; 21:28; Lhud 1:6-8; eċċ.). Mela x'inhom differenza bejn Kristu u Alla hawn? Id-differenza tikkonsisti fix-xogħol tagħhom u mhux f'sens ta' superjorità jew inferjorità. (ara Ġwanni 17:4-5). Hekk ukoll ir-raġel u l-mara.

Ukoll inkomplu naqraw f'Galatin 3:26-28,

*“Għax intom ilkoll ulied Alla bil-fidi fi Kristu Ġesù. Għax intom ilkoll li tghammditu fi Kristu lbistu 'l Kristu. Mhemmx la Lhudi u lanqas Grieg; mhemmx la Isir u lanqas hieles; mhemmx la raġel u lanqas mara; għax intom ilkoll wiehed fi Kristu Ġesù”* (enfasi tieghi).

L-Iskrittura tghidilna bl-aktar mod ċar li “Alla ma jhares lejn wiċċ hadd” (Ara Atti 10:34; Rumani 2:22; Galatin 2:6; Efesin 6:9; Kolossin 3:35; 1 Pietru 1:17). Jekk Alla ma jhares lejn wiċċ hadd kif jista' Hu ja-ghmel xi differenza bejn uliedu stess? Ahna lkoll ulied Alla u għalhekk ma jista' jkun hemm ebda

differenza bejnietna f'sens ta' superjorità u inferjorità. Id-differenza li hemm bejn ir-raġel u l-mara tikkonsisti fix-xogħol li hu mogħti lilhom minn Alla Nnifsu. Jekk xi raġel jaħseb jew jip-pretendi li hu superjuri għall-mara dan ikun qiegħed jidneb.

Madwar mitejn mara huma msemija fil-Bibbja. Aktar minn mitejn mara huwa rriferut għalihom imma mhux bl-isem. Din hija wirja oħra tad-dikjarazzjoni fil-holqien tagħha:

*“U Alla ra kulma għamel, u, ara, kien tajjeb wisq”* (Ġenesi 1:31).

L-istat ta' mara kien ezaltat fis-servizz ta' Alla sa mill-Holqien. Il-ġnus pagani, idolatri, u ħżiena biss tad-dinja baxxew id-dinjità tal-mara taħt ir-raġel. Alla issottomettiha għar-raġel BISS fl-awtorità, u meta din tkun uzurpata, jiġifieri, li tkun mehuda kontra l-ligi.

## **RAGĠEL JEW MARA**

Ebda mara li hija dak li Alla riedha li tkun ma trid li tkun raġel. Għaliex għandha tkun? Alla għamilha li tkun unika. Ir-raġel ukoll għandu r-rwol uniku tiegħu. Għal mara li tfittex li tkun daqs ir-raġel fl-oqsma kollha ikun meħtieġ użu hażin tal-kwalitajiet kbar tagħha li jagħmluha mara. In-natura tal-mara, l-emozzjonijiet u l-fizjoloġija tagħha mhumiex ta' raġel. Id-dehra tagħha, l-attributi u l-intuwizzjoni (għarfien tal-moħħ immedjat) huma uniċi għaliha biss. Il-mara hija parti-

kularment addattata minn Alla biex twettaq rwol li ebda raġel ma jista' jilhaq. Lanqas ma hija msawwra biex twettaq ir-rwol tar-raġel fis-soċjetà. Li targumenta mod ieħor huwa li tinjora xi whud mir-realtajiet l-aktar kbar tal-hajja. Kien hemm hafna nisa li ppruvaw jagħmlu dan fil-hajja imma fallew. Jekk il-mara tipprova tagħmel dan hija tkun ikkundannata għall-falliment totali b'digriet ta' Alla. Xi hwejjeġ huma fundamentali u inerenti, u din id-differenza bazika hija wah-da minnhom. Ahna lkoll nagħrfu li għasfur li jhassar il-bejta tiegħu stess huwa għasfur stupidu; hekk ukoll hija l-mara li tixtieq li tikkompeti ma' l-irġiel fuq il-livelli kollha.

Dawk li jfittxu li jbiddu differenzi baziċi bħal dawn u li jimplimentaw soċjetà hekk imsejha "unisex" huma fil-wiri assurdi għal hafna minna. Huma mhumiex qe-ghdin ifittxu egwaljanza imma superjorità. Dan imur direttament kontra t-tagħlim tal-Kelma ta' Alla. Meta ahna niddistingwu bejn il-hwejjeġ li huma differenti u napprovaw il-hwejjeġ li huma eċċellenti, ahna nkunu nistgħu nkunu fil-paċi ma' Alla u mal-bniedem, ipp-rovdut li nagħmlu l-għażliet it-tajba. Hafna jghaddu minn perjodu ta' ribelljoni u immaturità taż-żgħozija. Imma l-età, l-edukazzjoni, l-esperjenza u l-eċċellenza morali għandhom jieħdu post dawk il-hwejjeġ. Ahna lkoll għandna l-istorja li minnha nistgħu nieħdu t-tagħlim. Ahna għandna dinja li niezla l-isfel, speċjalment fil-moralità u, jekk l-Evangēlju, il-hajja u l-esperjenzi ma jistgħux jgħallmuna xi haġa, allura ahna ninsabu f'qagħda kritika hafna, f'sitwazzjoni mingħajr ebda

ghajjnuna. Ir-raġel għandu responsabbiltà profonda. Hu għandu jieqaf u jkun responsabbli. Kull raġel li juża hazin il-pożizzjoni tiegħu bħala raġel miżżewweġ, missier jew iben ma jixraqlux li jissejjah raġel.

Ahna għandna nduru lura għal Alla u għall-valuri bażiċi tal-moralità. Ma hemm ebda triq qasira għall-problemi tal-hajja tagħna. In-nisa għandhom jieħdu parti maġġura biex iġibu lura għat-tajjeb il-moralità, l-awtorità u l-gudizzju tajjeb f'ħajjitna u fi djarna. Huma jinsabu f'pożizzjoni unika. Meta huma jieħdu l-post tar-raġel fis-soċjetà, ir-raġel fid-dar u l-missier fil-familja, il-prezz li n-nisa jkollhom ihallsu jkun għoli wisq. In-nisa jbaxxu lilhom infushom meta huma jirri-bellaw kontra l-awtorità ta' Alla u meta huma jwarrbu l-konsiderazzjonijiet kollha bażiċi tal-hajja tal-familja. Waqt li ahna lkoll liberi, ahna m'ahniex liberi biex na-ghmlu kif forsi ahna nkunu nixtiequ li nagħmlu. Ahna lkoll nogħorku jdejna taħt il-piż tar-responsabbiltà, imma l-maturità, r-rispett, u l-għerf għandhom jirbhu. Il-passi tagħna għandhom ikunu ordnati minn Alla, u nisa tajba Kristjani għandhom ikunu mexxejja f'li jiggieldu kontra dawk li jopponu l-femminità u l-pożi-zzjoni tagħhom fid-djar tagħna u f'pajjizna. In-nisa għandhom iġibu lura d-dinjità li huma nisa. Billi tgħix hajja ordnata, iddedicata, u ta' mħabba, il-mara għan-dha titlob ir-rispett li bid-dritt huwa tagħha. Nisa bħal dawn Alla jberikom.

## **ID-DAR U L-FAMILJA**

Id-dar hija l-pedament tas-soċjetà kollha u l-mara hija l-baži tad-dar. Ir-raġel qatt ma fassal arrangament li jista' jkun daqs, wisq anqas jghaddi, id-dar kif Alla riedha. Mingħajr mara li ttrispetta l-pożizzjoni tagħha u li hija sodisfatta li tkun ir-regina tal-qasam tagħha, ebda dar ma tkun teżisti kif Alla riedha li tkun. Dan huwa dak li hija kienet f' mod speċjali maħluqa halih, biex tibni dar, familja. Kull mara li għandha l-imhabba, rispett u unur ta' raġel li jhobbha, iben jew bint ma tehtieg ebda difiża għall-eżistenza jew għall-post tagħha fil-ħajja. It-tazza tagħha tfur, it-twetiq tagħha huwa suprem. Il-karriera tagħha hija l-familja tagħha. L-identità tagħha hija tagħha nfisha, hija reali u ppremjata bil-wisq. Il-mara hija r-regina tal-qasam tagħha u kuintenta li hija hekk. Ebda regina f' xi saltna qatt ma pprotestat biex tkun ir-re. Nisimghu dwar ħafna protesti li jsiru dwar l-hekk imsejha d-drittijiet tan-nisa. Il-mara għandha jkollha l-istess drittijiet li għandhom l-irġiel fil-qasam politiku u soċjali. Imma li l-mara tippretendi li tkun hi r-raġel dan m'għandux ikun. Dan imur direttament kontra l-liġi ta' Alla. Il-qawl l-antik li jghid, "li l-id li t-tbennen il-bennina taħkem id-dinja" huwa wiehed mill-akbar veritajiet li l-bniedem qatt irrealizza. Huwa regola bażika tal-ħajja. Huwa l-gebla tal-pedament ta' soċjetà fl-ordni u huwa essenzjali għat-tkomplija ta' l-eżistenza tad-dinja.

L-ulied kollha ta' Alla għandhom biss għan wiehed f' mohħhom, u dan huwa li:

*"Fittxu l-ewwel is-saltna ta' Alla, u l-ħaqq tiegħu"* (Matthew 6:33).

M'ghandu jkun hemm ebda lealtà nofs qalb lejn il-Mulej! David qal,

*“B’qalbi kollha fittixtek: thallinix nitbiegħed mill-kamdnamenti tiegħek”*  
(Salm 119:10).

Li persuna tkun qaddeja fidila jinvolvi li tippreżenta ġisi-mha bhala:

*“...sagrificċju ħaj, imqaddes, u li jogħgob ’l Alla: dan hu s-servizz xieraq tagħkom”* (Rumani 12:1).

Alla qatt ma ħares fuq l-ghażż b’favur. Il-Kelma ta’ Alla tgħid,

*“Izda tilqax ir-romol żgħażaġh: għax meta x-xewqat tagħhom jibdew jegħlubhom kontra Kristu jizzewġu; Billi ħaqqhom il-kundanna, għax ma żammewx l-ewwel fidi tagħhom. Barra minn hekk jitgħallmu jitgħażżnu; jigğerrew minn dar għal dar; u mhux biss jitgħażżnu, iżda paċpaċa u seksieka, u jgħidu ħwejjeġ li m’għandhomx jgħiduhom. Għalhekk mela rrid li n-nisa żgħażaġh jizzewġu, ikollhom it-tfal, imexxu d-dar, u ma jagħtux lill-ghadu l-ebda okkażjoni ta’ tagħjir. Għax x’uħud digà daru ma’ Satana”* (1 Timotju 5:11-15).

Waqt li kiteb lit-Tessalonikin, l-apostlu Pawlu ta’ struzzjoni,

*“Għax ukoll meta konna magħkom,  
ordnajnielkom dan: li jekk xi hadd ma  
jridx jaħdem, lanqas m’għandu jiekol”*  
(2 Tessalonikin 3:10).

Il-mara ġusta,

*“Tgħasses tajjeb it-tmexxija ta’ darha,  
u ma ticolx hobż il-għażż”*  
(Proverbji 31:27; enfasi tiegħi).

Għalhekk, kemm jekk persuna tkun raġel jew mara,  
Alla jistenna minnhom li jaqduh b’mod diligenti!

*“Għalhekk, huti maħbubin, zommu  
shih, la titharkux, għaddu dejjem ’il  
quddiem fix-xogħol tal-Mulej, billi  
tafu li t-taħbit tagħkom ma jkunx ta’  
xejn fil-Mulej (1 Korintin 15:58).*

L-għerf tas-sema kien intrigat biex jagħmel mara,  
għajjutanta (*ezer*) taqbel għall-bzonn tar-raġel (Ġenesi  
2:18). Hija timla l-post ordnat minn Alla fuq din l-art,  
u ebda raġel ma jista’ jimla dak il-post. Alla għamel  
lir-raġel il-mexxej (Ġenesi 3:15; 1 Korintin 14:34) u l-  
mara li timxi warajh, u ebda liġi ta’ xi ġisem li  
jiggverna ma tista’ qarr tbiddel dak li Alla poġġa fil-  
kostituzzjoni tal-holqien Tiegħu.

Hija haġa ta’ niket meta nisa jagħmluha ta’ rġiel, u  
hija haġa ta’ niket meta rġiel isiru iffeminati. Mhux  
biss fi hwejjeġ prattiċi (bħal fil-predikar publiku, stat  
ta’ omm, eċċ.) Alla jrid distinzjoni bejn is-sessi, imma  
wkoll fil-laqgħa pubblika (1 Korintin 11:18, 2-16).  
F’laqgħa bħal din hemm żewġ modi li raġel jista’ juri  
nuqqas ta’ rispett lejn l-ordni divina: (1) billi jkollu



xaghru twil u (2) li jkollu rasu mgħottija (1 Korintin 11:14, 4). Bl-istess mod hemm żewġ modi li mara tista' turi nuqqas ta' rispett lejn l-ordni divina: (1) billi jkollha xagħarha qasira u (2) billi ma tghattix rasha (1 Korintin 11:6-7).

Alla għamlek ezattament kif Hu haseb li huwa l-aħjar. Hu kien jaf x'ridek li tkun. La r-raġel u lanqas il-mara ma għażlu dak li huma riedu li jkunu. L-għażla hija ta' Alla. Kemm il-mara u kemm ir-raġel għand-hom ikunu kburi dwar is-sess tagħhom. Huma għand-hom jagħmlu dan ukoll waqt il-laqgħat tal-qima. Hija haġa ta' għajb għall-mara li fl-imġiba tagħha jkollha minn raġel, tqim b'rasha mikxufa u b'xagħar qasir. Hi-ja haġa ta' għajb għal raġel meta hu jidher iffemminat, iqim lil Alla b'rasu mgħottija u b'xagħru twil.

In-nisa m'għandhomx inaqqsu l-valur tagħhom infushom fix-xogħol ta' Alla. Alla għandu bżonn lin-nisa daqs kemm Hu għandu bżonn lil l-irġiel. In-nisa għandhom ikunu studenti diligenti fil-Kelma ta' Alla l-istess daqs kemm għandhom ikunu l-irġiel, haddiema fis-saltna, li jhobbu lil mitlufin, li jkunu eżempji tajba quddiem oħrajn, u li jgħixu skond il-Kelma ta' Alla. B'hekk, mhux biss huma jsalvaw lilhom infushom, imma l-erwieh ta' oħrajn ukoll.

## IT-TAGHLIM TAL-BIBBJA

U  
L-GHATA  
TAR-RAS  
TAL-MARA

**IT-TAGHLIM TAL-BIBBJA U  
L-GHATA TAR-RAS TAL-MARA**

Li tkun hieles mill-problemi mhux neċesarjament li tkun fi stat imbierek. Xi knejjes m'għandhomx problemi għaliex huma ma huma prattikament qegħdin jagħmlu xejn. Huma jagħlqu għajnejhom għal kollox u hadd ma jindaħal biex jara x'inhu tajjeb u x'inhu hażin. Kongregazzjoni ddedikata li jkollha l-istatus quo tista' tiftaħar li m'għandix problemi, iżda din tista' tkun spiritwalment mejta jew rieqda li tkun tragikament għamja għall-istat reali tagħha, eżempju ta' dan insibuh f'Rivelazzjoni 3:1-2; 3:17. Ebda suġġett ma jista' jidher akbar fir-relazzjoni tal-bniedem ma' Alla mill-awtorità divina. Il-bniedem ikun salv jew mitluf billi jaċċetta jew jirrifjuta l-awtorità divina. Dak li jagħmel awtorità divina jikkonsisti minn dak li Alla awtorizza. Dak li Alla awtorizza għall-biċċa l-kbira wkoll jimplika għal dak li Alla ma awtorizzax.

Li tmur 'il quddiem mil-limit tal-Liġi ta' Alla huwa ksur qalil tal-Liġi Tiegħu l-istess daqs ċahda stinata biex taqbel magħha (2 Ġwanni 9-11). Il-Liġi ta' Alla hija dak li Alla jippermetti, u meta wiehed imur 'il quddiem mil-limiti spjegati mil-Liġi ta' Alla dan ikun hati ta' ksur tal-liġi (1 Ġwanni 3:4). Meta persuna fir-religjon tmur 'il quddiem mill-kostruzzjoni u l-limiti tal-Liġi ta' Alla, din tkun qed tikkommetti dak l-att li huwa "mhux Skritturali."

*"Dawn il-Lhud kienu nies ta' qalb kbira aktar minn dawk ta' Tessaolonika; huma laqgħu l-kelma bil-ħeġġa kollha, u kuljum bdew iqallbu l-Iskrittura biex jaraw jekk dak li semgħu kien minnu"*  
(Atti 17:11).

Halli ahna nagħmlu, kif dawn il-Lhud għamlu, neżaminaw l-Iskrittura Mqaddsa biex naraw jekk, skond l-ewwel ittra ta' Pawlu lill-Korintin, kapitlu 11, versi 2-16, japplikawx għalina llum jew le, jekk mara li qed tghix fis-seklu li ahna ninsabu fih għandix tghatti rasha waqt is-servizz ta' qima, f'kull l-ewwel jum tal-ġimgħa jew le. L-Ispirtu s-Santu jgħidilna:

*"Tkunux bla għaqal, imma ifhmu x'inhil r-rieda tal-Mulej"* (Efesin 5:17).

Dak li jagħlaq għajnejh u widnejh għall-verità ikun bla għaqal.

Xi mistoqsijiet li jiena rrid inwieġeb, li jingiebu kontra l-ghata tar-ras tal-mara waqt is-servizz ta' qima, kull l-ewwel jum tal-ġimgħa, huma dawn:

1. L-ghata tar-ras tal-mara li naqraw dwarha fl-Ewwel Korintin 11:2-16, hija *drawwa* taż-żmien jew ordni minn Alla?
2. Hija din l-ghata tar-ras tal-mara applikabbli għall-mara tal-lum jew kienet għal dak iż-żmien biss, jiġifieri, għan-nisa ta' Korintu biss?
3. Kien l-apostlu Pawlu, b'ispirazzjoni mill-Ispirtu s-Santu, qieghed jagħti struzzjonijiet lill-knisja ta' Korintu *biss* jew lill-ġisem *kollu*, il-knisja?

Dawn huma tliet mistoqsijiet li jagħmlu l-firda kollha li teżisti fost il-ġisem tal-Kristjani llum. Jiena nemmen, li jekk dawn jistgħu jiġu mwieġba *Skritturalment* allura din il-problema li qed tikkawża ħafna nuqqas ta' qbil fost il-Kristjani tkun solvuta.

**L-Ewwel Mistoqsija:** L-ghata tar-ras tal-mara li naqraw dwarha fl-Ewwel Korintin 11:2-16, hija *drawwa* taż-żmien jew ordni minn Alla?

**Twegiba:** Fl-Ewwel Korintin 11:2-16 ahna nsibu żewġ kelmiet li huma mlissna mill-apostlu ispirat: l-ewwel kelma tinsab f'vers 2, din hija l-kelma *tradizzjonijiet* u t-tieni kelma hija l-kelma *drawwa* li nsibu f'vers 16.

Dawn iż-żewġ kelmiet, jiġifieri, l-kelma *tradizzjoni-jiet* u l-kelma *drawwa*, huma ċ-ċavetta biex wiehed jif-hem it-twegiba għal din il-mistoqsija.

1. Il-kelma Griega għal *tradizzjoni* li ahna nsibu fl-Ewwel Korintin 11:2, hija *PARADOSIS*, li tfisser, “għotja, jew li tgħaddi minn wiehed għall-iehor jew (li jixbah għal *paradidoni*, li tgħaddi għall-iehor, tagħti), turi tradizzjoni, u għaldaqshekk,

b'metonomija (kliem rrettoriku), (a) it-tagħlim tar-Rabbi, interpretazzjonijiet tal-Liġi, li b'dan għalhekk kienu magħmula fiergħa fil-prattika, Mattew 15:2, 3, 6; Mark 7:3, 5, 8, 9, 13; Gal-atin 1:14; Kolossin 2:8; (b) ta' tagħlim appostoliku, 1 Korintin 11:2, V.R. "tradizzjonijiet" (V.A. "ordinan-zi"), ta' istruzzjonijiet li **jikkonċernaw lill-ġabra ta' dawk li jemmnu.** (istruzzjonijiet ta' hsieb (skop) ikbar mill-ordinanzi fis-sens illimitat); fit-2 Tessalonikin 2: 15, ta' dottrina Kristjana nġenerali, fejn l-użu tal-kelma mill-Appostlu tagħmel każda li dak li huwa ppried-ka oriġina minnu nnifsu, u talba għal l-awtorità divina tagħha. (cp. *Paralambano*, biex tircievi, 1 Kor. 11:23; 15:3); fit-2 Tessalonikin 3:6, din hija wzata dwar struzzjonijiet li jikkonċernaw **l-imġieba ta' kuljum.**" (W.E. Vine, an Expository Dict. Of N.T. Words, p. 222. Ara ISBE. p. 3004).

2. Il-Kelma Griega għall-kelma "drawwa" li nsibu fl-Ewwel Korintin 11:16, hija "*SUNETHEIA*," sun, ma' ethos (ara numru 1), turi (a) haġa għandha x'taqsam ma' ohra, dħulija, tifsira li ma tinsabx fit-Testment il-Ġdid; (b) drawwa, uzu tas-soltu, Ġwanni 18:39; **1 Kor. 11:16**; bil-qawwa tal-vizzju, 1 Kor. 8:7, V.R. "li tkun uzat għal" (xi mss hawn għandhom, kuxjenza; fejn V.A., "bil-kuxjenza ta'").

Issa, li għandna l-original taz-żewġ kelmiet, ahna nistgħu nifhmu ahjar id-diffikultà tagħna u nħollu dak li qiegħed jikkawza hafna nuqqas ta' ftehim.

Fl-Ewwel Korintin 11:2, l-appostlu ispirat jgħid,

*“Infahharkom, ghax tiftakru dejjem fija u zzommu t-tradizzjonijiet li jien għa-ddejtikom”* (enfasi tiegħi).

Jiena ċert li lkoll naqblu ma’ dan il-kliem u ma hemm ebda diffikultà dwar l-interpretazzjoni tiegħu.

Fl-Ewwel Korintin 11:16, l-appstolu Pawlu jgħid,

*“U jekk xi hadd jidher li jrid jaqla’ l-glied, ahna m’ghandniex din id-drawwa, l-anqas il-knejjes ta’ Alla.”* (enfasi tiegħi).

Mela, jekk il-kelma “drawwa” ta’ vers 16 tapplika għal kollox, ċertament li din ma tapplikax għall-għata tar-ras tal-mara imsemmija f’dawn il-versi, jiġifieri, f’vesi 2-16. Xi whud jinterpretaw dan il-vers (16) li l-kelma *drawwa* tirreferi għal *nisa jattendu għal qima b’rashom mikxufa* waqt li xi whud jgħidu li din tirreferi *għal li tkun għallied* mhix id-drawwa tagħna. Dak kollu li din tirreferi għalih, hu x’inhu, din ċertament tidher li qed tirreferi għal xi haġa **għdida** u mhux għall-prattika diġà stabbiltà. Pawlu, b’ispirazzjoni mill-Ispir-tu s-Santu, tahom tliet raġunijiet għaliex in-nisa għad-hom jgħattu rashom, mhux biss dawk it-tliet raġunijiet għandhom ikunu bizzżejjed biex juru lilhom (u lilna) li l-għata tar-ras tal-mara hija **kmand** minn Alla, imma huwa wkoll wera lilhom li l-prattika diġà stabbiltà u msahha, jiġifieri, li mara waqt il-laqgħat tal-qima, f’kull l-ewwel jum tal-gimgha, għandha jkollha rasha mgħottija, u mill-bidu mxew wara t-triq murija minnu, li wera li *l-appostli l-ohra kollha* kienu stabbilixxew din b’reġola. Il-mistoqsija tiegħi hawn

hija din: “Jekk l-ghata rar-ras tal-mara mhix wahda minn dawk it-tra-dizzjonijiet li huma msemija f’vers 2 u hija drawwa, mela ghaliex din mhix imsemija bhala drawwa kif ahna nsibu l-kelma f’vers 16?”

Il-verità hija verità u tibqa’ eżattament dak li hi bla ma tqis għan-numru ta’ kemm jaċċettawha jew le. Il-mistoqsija l-akbar importanti hi: “X’għallem il-Bibbja dwar dan?”

L-apostlu ispirat mill-Ispirtu s-Santu, kien qieghed ifahharhom talli:

*“ftakru dejjem fih u zammew it-tradizzjonijiet (paradosis) kif għaddihom-lom.”*

Ahna nistghu ninterpretaw dan fi kliem iehor li jfisser l-istess: “...u żzomm l-istruzzjonijiet li jikkonċernaw lill-ġabra ta’ dawk kollha li jemmnu (struzzjonijiet ta’ hsieb akbar mill-ordinanzi fis-sens limitat) kif jien ghaddejtikom.” Mistoqsija ohra li nixtieq nagħmel hi din: “X’għallem l-Ispirtu s-Santu fil-Kelma Tieghu dwar nisa li jattendu għall-qima llum b’rashom mik-xufa? Qegħdin ahna ngħixu llum fl-istess Epoka Kristjana ta’ dawk in-nisa li huma mfahhra mill-Ispirtu s-Santu talli ghattew rashom? Mhuwiex irrakkont li hemm mitkub għalina fil-Kelma ta’ Alla, mhux ta’ xi skular, imma ta’ Alla, miktub bhala eżempju għal kull mara li tgħix fl-Epoka Kristjana halli b’hekk tkun taf *eżattament* x’inhu d-dmir tagħha dwar l-ghata tar-ras waqt is-servizz ta’ qima lil Alla?” (1 Korintin 11:2-16).

Fl-Ittra lil-Lhud, kapitlu 10, vers 25, ahna ghandna eżempju ieħor li jsemmi l-kelma *drawwa* (*ethos*) ukoll. Hawn naqraw hekk:

“*Bla ma nonqsu li niltaqghu flimkien, bħalma hi d-drawwa ta’ x’uħud...*”  
(enfasi tiegħi).

Il-kelma Griega *ethos* tfisser drawwa jew użanza. Mis-toqsija li nixtieq nagħmel hawn hi din: “X’inh i *d-drawwa* msemmija f’Lhud 10:25?” Ċertament li mhix “l-attendenza” jew li “niltaqghu flimkien.” Din id-draw-wa hi li “nonqsu” li niltaqghu flimkien. Li “nattendu” huwa kmand minn Alla u mhux xi drawwa, imma li “nonqsu” hi drawwa li xi wħud kienu qed jiehdu bħala vizzju. Id-drawwa ma kinetx xi haġa diġà stabbilità minn Alla (f’dan il-każ, “li niltaqghu flimkien”) imma xi haġa li tbiegħdet mirrieda ta’ Alla (f’dan il-każ, “li nonqsu li niltaqghu flimkien”). L-istess japplika għal l-ghata tar-ras tal-mara waqt is-servizz ta’ qima f’kull l-ewwel jum tal-gimgha. “Id-drawwa” msemmija fl-1 Korintin 11:2-16 mhijiex l-ghata tar-ras imma t-tbe-ghid mill-ordni mogħtija minn Alla.

Mela, jekk l-Ispirtu s-Santu *mhux* qieghed jirreferi għall-ghata tar-ras bħala “drawwa” għaliex ahna, sempliċi bnedmin, nirreferu għaliha bħala “drawwa”? Qie-ghed l-Ispirtu s-Santu jfahħar drawwa fl-1 Korintin 11: 2-16 jew tradizzjonijiet mġħoddija lilhom? Hadd ma jista’ jipprova mill-Bibbja Mqaddsa li l-ghata tar-ras kienet *drawwa* ta’ dak iż-żmien, iżda jista’ jiġi ppruvat mill-Bibbja li “nisa jattendu għall-



qima b'rashom mik-xufa kienet *drawwa* (1 Korintin 11:16). Ma ninsewx l-eżempju ta' l-apostli:

*"...Ahna għandna nisimgħu minn Alla aktar milli mill-bnedmin"* (Atti 5:29).

**It-Tieni Mistoqsija:** Hija din l-ghata tar-ras tal-mara applikabbli għall-mara tal-lum jew kienet għal dak iż-żmien biss, jiġifieri, għan-nisa ta' Korintu biss?

**Tweġiba:** Vers 5 ta' 1 Korintin 11, jagħtina t-tweġiba għal din il-mistoqsija. Ahna naqraw:

*"Imma kull mara li titlob jew tipprofetizza, b'rasha mikxufa, tagħmel għajb lil rasha:..."*

Jekk wiehed jeżamina bil-ghaqal dan il-vers, fih għandu jsib li l-apostlu ispirat għamel enfasi mhux fuq in-nisa ta' Korintu biss imma fuq KULL MARA ta' l-Epoka Kristjana kollha. Halli neżaminaw tassew dan il-vers u naraw x'jghid tassew.

Hawn, f'dan il-vers, għandna t-tweġiba għall-mistoqsija tagħna mogħtija b'mod l-aktar ċar u sempliċi li wiehed jista' jifhimha.

Il-kelma "kull" hija l-kelma li turi jekk l-ghata tar-ras tal-mara tapplikax għan-nisa ta' Korintu biss jew le. Ara fid-dizzjunarju tiegħek, l-ewwel, u sib it-tifsira ta' din il-kelma "kull." It-tifsira hija din:

**KULL** – kull wiehed, kullhadd, kull wiehed minn membru, singlu jew wiehed wiehed." Kif qegħdin naraw, din fiha applikazzjonijiet differenti, u dan għandu jkun ta' tifsira aħjar għalina biex nifhmu aktar it-tweġiba tagħna dwar l-ghata tar-ras tal-mara waqt

il-qima. Haġa li rrid nenfasizza hija din, lit-twegiba għandha tkun SKRITTURALI KOLLHA KEMM HI. Ahna għandna nħallu l-Kelma ta' l-Ispirtu s-Santu tinterpre-talna hi (2 Pietru 1:20-21). Halli naraw, mela xi kliem li l-Bibbja tuża għal din il-kelma tagħna “kull.”

## “KULL”

(*pas; hapas; holos; pantos; pamlèthei; hekastos; kata; ana; kath hen; tis ti*)

Il-kliem Grieg ta' fuq, kollu jfisser fil-Malti “kull,” “kollox,” jew “kollha.” Fil-Malti jew fl-Ingliż (“all” jew “every”) tintuża kelma waħda jew l-aktar tnejn, imma fil-Grieg hemm kelma għal kull tifsira jew sens, kif sejrjn naraw. U għalhekk ahna għandna nħallu l-Kelma tinterpretalna hi u mhux ahna jew xi hadd iehor!

1. **1 Korintin 11:3, 4, 5** – “*kull* raġel... *kull* mara...”

- **Grieg:** *pas* – (kulhadd, kull min hu mahluq jew kull haġa li teżisti).
  - a. **Kolossin 1:15** – “Hu x-xbieha ta' Alla li ma jidhirx, il-kbir fost il-hlejjaq kollha.”
  - b. **Rumani 5:12b** – “...u hekk il-mewt laħqet il-bnedmin kollha, għax kollha dinbu.”
  - c. **Mattew 10:1** – “Sejjah lit-tnax-il dixxiplu tiegħu, u tahom is-setgħa fuq l-ispirti hżiena biex ikeççuhom, u jfejqu kull xorta ta' mard u 'l kull min kien nieqes minn saħħ-tu.”

- d. **Luqa 21:22** – “Għax dawn huma jiem ta’ vendetta, li fihom isehh kull ma hemm miktub” (Luqa 21:22).

## 1 Korintin 1:2,

*“Lill-knisja ta’ Alla li hemm f’Korintu, lil dawk li tqaddsu f’Ġesù Kristu, imse-jha biex ikunu qaddisin flimkien ma’ dawk kollha li f’kull pajjiz isejhu l-isem ta’ Ġesù Kristu Sidna, sew tagħhom u kemm tagħna.”*

Hawn għandna applikazzjoni mill-aktar ċara dwar l-universalità ta’ dak li aħna nsibu miktub dwar l-ghata tar-ras tal-mara waqt il-qima. Il-kliem “kollha” u “f’kull” f’dan il-vers ifissru l-istess haġa, jiġifieri, il-knijsa KOLLHA, IL-ĠISEM WIEHED u mhux parti minnu, kongregazzjoni waħda, imma dik il-knisja waħda, *universali*. L-istess kelma Griega hija wżata hawn *pas*, “kull”, bħal ma hija wżata fl-Iskritturi l-oħra kollha li kkwotajt fuq u oħrajn bħalhom. Din il-kelma “*pas*” hija wżata dwar l-ghata tar-ras għal KULL MARA fl-1 Korintin 11:5. M’għandu jkun hemm l-ebda dubju li l-frazi “kull mara” li nsibu fl-1 Korintin 11:5 tapplika għan-nisa kollha kullimkien u mhux għan-nisa ta’ Korintu biss! Kieku kinet tapplika għan-nisa ta’ Korintu biss, allura kien ikollna kelma Griega oħra u mhux il-kelma *pas* imma kien ikun hemm il-kelma Griega *hekastos* li tfisser “kull wiehed minn numru, kif sejrjn naraw aktar wara. Imma xi wħud jippreferu li jaċċettaw it-

tagħlim tal-bnedmin milli dak tal-Kelma ta' Alla!  
Halli nkomplu naraw dwar din il-kelma, “kull.”

2. **Matthew 6:32** – “Għax dawn huma kollha hwejjeg li jfittxuhom il-pagani...”

• **Grieg:** hapas – (kollha jew kollox flimkien)

a. **Matthew 28:11** – “Huma u sejrjn, xi whud mill-ghases marru l-belt għand il-qassisin il-kbar u tawhom l-aħbar ta' kull ma kien ġara.”

3. **Matthew 1:22** – “Dan kollu ġara biex isehh dak li kien qal il-Mulej permezz tal-profeta...”

• **Grieg:** holos – (il-ħaġa shiħa, jew kollha)

a. **Matthew 4:23** – “U dar il-Galilija kollha jgħallem fis-sinagogi tagħhom...”

4. **1 Korintin 16:12** – “Dwar Apollos huna, heġ-ġigtu hafna biex jiġi għandkom ma' l-aħwa: iżda ma kenitx ghalkollox ir-rieda tiegħu li jiġi issa; iżda jiġi meta jkun jista'.”

• **Grieg:** pantòs – (għalkollox)

5. **Luqa 23:18** – “Izda huma qabdu jgħajtu lkoll f'daqqa: “Aghtih il-mewt lil dan!...”

• **Grieg:** pamplèthei (kollha flimkien)

6. **Atti 2:6** – “...kull wieħed kien jismagħhom jit-kellmu bi lsienu stess.”

• **Grieg:** heis hekastos – (kull wieħed, individwal-ment)

- a. **Matthew 16:27** – “Għax Bin il-bniedem ghan-du jigi fil-glorja ta’ Missieru flimkien ma’ l-aṅġli tiegħu, u mbagħad irodd lil kull wie-hed skond ma wiehed ikun għamel.”
- b. **Matthew 25:15** – Lil wiehed tah hames talenti, lil iehor tnejn, u lil iehor wiehed, kull wiehed skond il-hila tiegħu. U siefer.”
- c. **1 Korintin 12:18** – “Izda issa Alla qiegħed il-membri, u kull wiehed minnhom, fil-gisem, kif għoġbu.”

Hawn, għalkemm insibu l-kelma *kull*, din ma tfissirx l-istess bħal dik li nsibu fl-1 Korintin 11:5, “*kull* mara...” Din tirreferi għal l-individwu imma dik ta’ l-1 Korintin 11:5 tirreferi għall-mara f’sens universali (*pas* u mhux *hekastos*).

7. **Luqa 2:41** – Issa l-ġenituri tiegħu kienu jmorru kull sena Ġerusalem għall-festa tal-ghid.”
  - **Grieg: kata** – (matul)
    - a. **Lhud 9:25** – “U daħal hemm mhux biex minn żmien għal żmien joffri lilu nnifsu bħalma l-qassis il-kbir jidhol kull sena fis-santwarju biex joffri demm haddiehor.”
    - b. **Atti 8:3** – “Imma Sawl kien iharbat il-knisja, billi kien jidhol f’kull dar, u jkarkar irġiel u nisa, u jitfagħhom fil-ħabs.”
8. **Matthew 20:9** – “Ġew dawk li dahlu għax-xoġħol għal xi l-ħamsa u haġu dinar kull wiehed.”
  - **Grieg: ana** – (*bicċa*)

- a. **Matthew 20:10** – “Ġew ta’ l-ewwel, u stennew li kienu se jirċievu iktar, iżda huma wkoll hađu dinar kull wiehed.”
9. **Ġwanni 21:25** – Iżda hemm ukoll bosta hwejjeġ ohra li ghamel Ġesù. Li kieku wiehed kellu jikteb *kollox* haġa haġa....”
- **Grieg: kath hen** – (wahdu jew wiehed wiehed)
    - a. **Rumani 12:5** – “Hekk ahna, billi ahna hafna, ġisem wiehed fi Kristu, u kull wiehed membri ta’ xulxin.”
10. **Mark 15:24** – “Imbagħad sallbuh, u qassmu lbiesu, billi tefġhu x-xorti fuqhom, b’kemm kull wiehed jiehu.”

- **Grieg: tis ti** – (*min*)

Mela, minn dawn id-definizzjonijiet kollha tal-kelma “kull” naraw li, per eżempju:

1. **Atti 2:6** – “KULL wiehed (*heis hekastos*), imma mhux “KULL mara” (*pas*, li tfisser, kull wiehed jew wahda mill-klassi murija minn nom li jkun magħha, eżempju, Matthew 3:10).
2. **Matthew 4:4** – “KULLHADD” (*pas*) in-nisa KOLLHA, imma mhux *heis hekastos* jew *hekastos* jew *kath hen*.
3. **1 Korintin 12:18** – “KULL, wiehed minn numru” (*hekastos*), imma mhux *pas* jew *heis hekastos* jew *kath hen*.

4. **Rumani 12:4-5** – “KULL, wahdu jew wiehed wiehed” (*kath hen*), imma mhux *heis hekastos* jew *pas* jew *hekastos*.
5. U l-kumplament.

B’dan li ahna ghadna kif qrajna, naraw, illi l-ghata tar-ras tal-mara waqt il-laqghat ta’ qima f’kull l-ewwel jum tal-gimgha hija obligu għall-mara tal-lum. Rajna wkoll, li l-ghata tar-ras tal-mara hija mnizzla fil-Kelma ta’ Alla, mhux bhala *drawwa* imma bhala wiehed mill-istruzzjonijiet (*paradosis*) li jikkoncernaw lill-gabra tal-Kristjani. Rajna wkoll, li din taplika għal l-*Epoka Kristjana kollha*.

Mistoqsija importanti li jisthoqqilha twegiba Skriturali hija din: “Li l-mara tghatti rasha waqt il-laqghat ta’ qima f’kull l-ewwel jum tal-gimgha, il-Hadd, huwa dan suggett ta’ fidi jew le?”

Hija l-fehma qawwija u soda tagħna bhala Kristjani li kull ma ahna naghmlu f’dak li huwa religjuż ghandu jkun awtorizzat mill-Kelma ta’ Alla. Dak kollu li jsir minghajr “kapitlu u vers” mhuwiex “f’isem il-Mulej,” mhuwiex li “timxi bil-fidi,” u ma joghgobx lil Alla. Ahna ghandna jkolna l-awtorità biblika għal dak kollu li ahna naghmlu. Dak kollu li Alla rriwela, ahna ghand-na niddefenduh bhala l-verità. Ahna m’ghandna ncedu l-ebda parti mill-Kelma ta’ Alla, hi x’inh, ghaliex kull parti minnha hija ta’ valur għall-bniedem, kieku ma kienx hekk, allura din ma kinetx tkun hemm (Gwanni 20:30-31).

**Mistoqsija:** “Min jiddeciedi liema kliem fil-Bibbja hu /mhuwiex minn Alla? MIN? Jekk wiehed jiskarta

jew iwarrab parti wahda biss mill-Bibbja (fil-każ tagħna, 1 Korintin 11:2-16), ma jkollie x kull persuna ohra l-istess dritt li tagħmel dan hija wkoll? Id-deċiżjonijiet magħmula fuq problemi “żgħar” iwasslu għal deċiżjo-nijiet ohra ta’ suġġetti akbar. L-Iskrittura hija libsa bla haġt, shiħa, u meta tarf minnha jiġi maħlul, id-drapp kollu jinħall u din tispicċa, l-għaqda tagħha tispicċa fix-xejn.

**Mistoqsija:** “L-ghata tar-ras tal-mara waqt is-servizz ta’ qima, hija parti minn din il-libsa, minn dak li l-Ispirtu s-Santu rrivela f’dik il-fidi li ‘nġhatat darba għal dejjem lill-qaddisin’?” Jekk din hi, allura min-ġhajr l-ebda diffikultà aħna fid-dmir li niddefenduha bhala li hija l-verità. Jekk aħna nwarribu l-ghata tar-ras tal-mara fil-qima, nistaqsi jien, m’għandhomx id-demonazzjonijiet li jeżistu llum, dan id-dritt ukoll, jiġi-fieri, li jwarribu liema parti huma jridu?

Aħna ta’ spiss nitkellmu dwar “inferenza” (konkluzjoni) neċessarja.” Jekk din hi “konkluzjoni” din hi neċessarja, u jekk din mhijiex neċessarja din mhix “konkluzjoni.” Hemm differenza kbira bejn “konkluzjoni” u “assunzjoni” (dak li wiehed jippretendi). Hafna affarijiet huma msejha konkluzjonijiet li fil-fatt mhumi miex konkluzjonijiet.

Meta azzjoni, fatt, jew tagħlim huwa assolutament mitlub, mill-informazzjoni biblika li wiehed ikollu, allura dik l-azzjoni, dak il-fatt, jew dak it-tagħlim huwa “konkluzjoni,” u għandu jiġi obdut u mwettaq.

**Mistoqsija:** “Għaliex l-ghata tar-ras tal-mara fil-qima hija “neċesarja” u għalhekk, “konkluzjoni”? Għaliex?



**Twegiba:** L-ewwelnett, ghaliex din hija parti mir-rive-lazzjoni ta' Alla, u mhux tal-bniedem. It-tieni, ghaliex *“ma jixraqx li mara titlob xuxa lil Alla”* (1 Korintin 11:13). It-tielet, *“minhabba l-angli”* (vers 10). Ir-raba', ghaliex *“l-appostli KOLLHA u l-knejjes KOLLHA ta' Alla ma kinux jaghrfu Prattika ohra hliel dik li mara tghatti rasha (1 Korintin 11:16). Il-hames, ghaliex per-mezz ta' l-ghata tar-ras taghha, il-mara tkun qieghda taghti eżempju ta' kif hija ghandha turi postha fl-ordni DIVINA (1 Korintin 11:3-5). Is-sitta, ghaliex b'hekk il-mara tkun qieghda turi li hija ubbidjenti lejn il-Kelma ta' Alla:*

*“Ghaliex min ihares il-ligi kollha, u jonqos f'haġa waħda, ikun ħati ta' kollox”* (Ġakbu 2:10).

It-Testment il-Ġdid jghallem ċar ħafna li sabiex nogħoġbu lil Alla aħna ghandna:

*“nimxu bil-fidi, mhux bil-vizzjoni”* (2 Korintin 5:7).

Dan, l-istess jiddikjara li:

*“Il-fidi tiġi mis-smiġh, u s-smiġh bil-kelma ta' Kristu”* (rumani 10:17).

Ovvjament, fejn ma hemmx kelma ma jistax ikun hemm fidi. U l-Bibbja tgħid:

*“Mingħajr il-fidi ma jistax ikun li wiehed jogħġob lil Alla...”* (Lhud 11:6).

**Mistoqsija:** “Hija l-ordni divina li nsibu fl-1 Korintin 11:3, dwar il-pożizzjoni tar-ras, u l-kmand

fil-każ tal-mara, ir-raġel, Kristu, u Alla *sugġett ta' fidi*? Jiena, personalment, nemmen li hi. Ma jurux versi 4 sa 16 (u hawn wiehed għandu jipprova jifhem sewwa) KIF dik l-ordni għandha tkun irrispettata u KIF din tista' tiġi MWARRBA?

Huwa prinċipju bażiku tat-tifsir (interpretazzjoni) bibliku (Biblical Hermeneutics – Ermenewtika Biblika) li jekk u meta u għad-daqs li Alla jispeċifika l-KIF f'konnessjoni ma' l-eżercizzju ta' xi obligazzjoni li l-KIF isir jorbot sewwasew daqs l-obligazzjoni nfisha; imma hjekk u meta u għad-daqs li Alla m'ajurix il-KIF, il-manjiera u l-metodu huma mħollija għall-ġudizzju tal-bniedem, għall-għażla tiegħu.” (*Spiritual Sword*, 1973, Vol. 5, num. 1, p. 24.)

**Mistoqsija:** “Juri Alla – KIF fil-konnessjoni ma' l-eżercizzju ta' obligazzjoni (fil-każ tagħna, l-għata tar-ras tal-mara fil-qima) meta fil-Kelma Tiegħu jgħidilna ċar li:

*“ma jixraqx li mara titlob 'l Alla xu-xa”?* (1 Korintin 11:13).

Kif dik l-obligazzjoni tista' tiġi mwettqa, irripsettata jew onorata? It-twegiba hija sempliċi hafna, “permezz ta' l-għata tar-ras tal-mara waqt il-laqgħat tal-Kristjani għall-qima f'kull l-ewwel jum tal-ġimgħa.”

Aħna għandna ċar il-KIF muri lilna minn Alla Nnif-su fil-Kelma Tiegħu f'konnessjoni ma' l-obligazzjoni tal-mara lejn l-ordni divina dwar il-pożizzjoni tar-ras u l-kmand tal-mara, ir-raġel, Kristu, u Alla, u, kif diġà tennejt, ALLA, u mhux sempliċiment bniedem juri l-KIF ta' kif dik l-ordni

għandha tkun irrispettata u KIF din tista' tiġi mwarrba (1 Korintin 11:4-16).

Fejn m'hemmx kelma, ma jistax ikun hemm fidi, u l-Bibbja tgħid,

*“mingħajr il-fidi ma jistax ikun li wie-  
hed jogħgob lil Alla...”* (Lhud 11:6).

**Mistoqsija:** Għandna ahna l-Kelma ta' Alla dwar l-għata tar-ras tal-mara? Jista' xi hadd jiċhad li m'għandniex? Allura, jekk għandna (1 Korintin 11:2-16) mhi-jiex din sugġett tal-fidi?

Raġuni oħra li tista' tkun mogħtija biex turi li l-għa-ta tar-ras tal-mara fil-laqgħat tal-knisja hija sugġett tal-fidi jew att ta' fidi hija din: Il-Mulej tagħna Ġesù Kristu jgħidilna li:

*“z-żerriegħa hi l-kelma ta' Alla”* (Luqa 8:11).

Issa, dak li jiena rrid nispjega huwa dan, jekk żerriegħa, halli ngħidu tal-laring, kienet tiġi miżrugħa fl-Ewwel Seklu x'kienet tipproduċi? Jiena ċert li kulhadd jaqbel li din tipproduċi siġra tal-laring. Issa, jekk dik l-istess żerriegħa tiġi miżrugħa illum, fis-seklu tagħna, jista' xi hadd jgħid li din tipproduċi siġra nofs laring u nofs hawh? Jiena ċert li kulhadd jaqbel li din tipproduċi biss eżattament l-istess xorta ta' siġra tal-laring bħal dik li pproduċiet fl-Ewwel Seklu! Din ma tipproduċix laring mingħajr qoxra!

Issa halli napplikaw dan l-istess prinċipju għall-Kelma ta' Alla, li hija “z-żerriegħa,” żerriegħa spiritwali.

**Mistoqsija:** Meta l-Kelma ta' Alla kienet mizrugħa fil-qlub ta' rġiel u nisa fl-Ewwel Seklu, iproduċiet din nisa Kristjani *bl*-għata tar-ras waqt il-laqgħat? U wkoll irġiel Kristjani *mingħajr* l-għata tar-ras? 1 Korintin 11:2-16 jagħtina t-tweġiba.

**Mistoqsija:** Jekk din l-*istess* Kelma ta' Alla tiġi mizrugħa llum, fis-seklu li ahna ninsabu fih, tipproduċi din nisa Kristjani l-*istess* bħal dawġ ta' l-Ewwel Seklu li għexu f'Korintu, li għexu f'Ruma, li għexu f'Efesu, f'Tessalonika, eċċ.? Wieġeb din il-mistoqsija int li qiegħed taqra dan l-istudju.

Issa, biex nagħmel il-punt tiegħi aktar ċar sejjer nagħti spjega oħra. Il-Kristjani kollha jaqblu li hemm knisja *wahda*, Ras *wahda* ta' dik il-knisja, u Liġi *wahda* għal dik il-knisja. Din il-knisja *wahda* hija l-knisja tat-Testment il-Ġdid. Ir-Ras il-*wahda* Hu Sidna Ġesù Kristu, u l-Liġi *wahda* hija l-Liġi tat-Testment il-Ġdid (Efesin 1:22-23; 4:4-6; Ġwanni 12:48). Ahna lkoll nafu li m'ahniex ngħixu fl-Epoka Patrijarka, lanqas ma ahna qegħdin ngħixu fl-Epoka Lhudija jew Mozajka, imma nafu li qegħdin ngħixu fl-Epoka Kristjana. Ahna għandna liġi ġdida u din il-Liġi bdiet torbot fuqna me-ta Ġesù miet fuq is-salib fejn Hu nehħa l-patt il-qadim (Lhud 8:13; 10:9; Kolossin 2:14; Efesin 2:13-16; Rumani 7:4; eċċ.).

**Mistoqsija:** Kienu dawġ in-nisa ta' Korintu li għat-tew rashom waqt il-laqgħat tal-knisja għall-qima qegħ-din jgħixu fl-*istess* Epoka Kristjana li fiha qegħdin ngħixu ahna llum? Jiena ċert li kulhadd jaqbel li kienu. Mela dan ifisser illi dawġ in-nisa

Kristjani ta' l-Ewwel Seklu u dawk tal-lum, tas-seklu li ahna ninsabu fih, huma taht l-*istess Ligi*, il-Ligi tat-Testment il-Ġdid. Jiena ċert li dwar dan ilkoll kemm ahna naqblu wkoll.

Ahna ghandna nzommu l-hin kollu f'mohħna li l-ghajn tal-verità tagħna kollha fit-tagħlim ghandha tkun il-Kelma ispirata. Meta nippruvaw halli nuru l-validità ta' xi pożizzjoni r-rikors tagħna ghandu jkun biss u dejjem il-Kelma ta' Alla. Meta ahna nhossu li żball kien mghallem jew dan qieghed jiġi mghallem, il-kor-rezzjoni ta' dan ghandha tiġi biss mill-Kelma ta' Alla. Jekk il-persuna mdahħla tkun sinciera u onesta u taċ-ċetta mieghek din il-ghajn ta' awtorità, l-iżball jista' jiġi rrangat, ukoll kif fil-kaz ta' Apollo (Atti 18:24-28). Jekk ahna rridu li nikbru fil-għerf tagħna dwar Alla jew xbieha tas-Salvatur tagħna, hemm biss għajn waħda għal struzzjoni bħal din. Jekk, mela, ahna nem-mnu dan, għaliex ta' spiss nirreferu għax-xogħol tal-bniedem qabel il-Kelma ta' Alla? Huwa dan għaliex ahna nemmnu biss dan fit-teorija u mhux bl-esperjen-za? Fil-Kelma ta' Alla ahna ghandna:

*“dak kollu li hu meħtieġ għall-ħajja u t-tjieba”* (1 Pietru 1:3).

Huwa dan tabilhaqq magħna? Hija din il-filosofija sinciera tal-ħajja tagħna? Ghandna ahna mmorru barra mit-tagħlim tal-Kelma ta' Alla biex ahna nifhmu fil-problemi religjużi tagħna?

Il-Liġi(jiet) tinsab fis-sebgha u għoxrin ktieb tat-Testment il-Ġdid. Huwa t-Testment il-Ġdid li l-Mulej

taghna Ġesù Kristu illegisla għall-Kristjani kollha ta' l-Epoka Kristjana kollha.

Issa halli nkomplu bis-sugġett taghna, jigifieri, l-ghata tar-ras tal-mara jekk hijiex att ta' fidi jew le.

Ahna lkoll nafu, bhala Kristjani, li d-dizubbidjenza *kollha* għar-rieda ta' Alla hija msejha *dnub*. Halli nzommu dan il-hsieb f'mohhna l-hin kollu hekk kif ahna nkomplu bis-sugġett taghna.

1 Korintin 11:4 jghid hekk:

*“Kull (pas) raġel li jitlob jew jipprofeti-zza, b'rasu mghottija, jagħmel għajb lil rasu.”*

**Mistoqsija:** Jekk raġel, fl-Ewwel Seklu, kien jitlob jew jipprofetizza b'rasu mghottija, kien jagħmel dan dnub jew le? Ċertament li jekk raġel jagħmel għajb lil rasu, lil Kristu, dan jagħmel dnub! Nahseb li lkoll naqblu dwar dan.

1 Korintin 11:5 jghid hekk:

*“Kull (pas) mara li titlob jew tipprofeti-zza, b'rasha mikxufa, tagħmel għajb lil rasha...”*

**Mistoqsija:** Jekk mara, fl-Ewwel Seklu, kienet titlob jew tipprofetizza b'rasha mikxufa, kienet hija *tagħmel dnub* jew le? Ċertament li jekk mara tagħmel għajb lil rasha, ir-raġel, *din tagħmel dnub!* U dwar dan ukoll nahseb li lkoll naqblu!

Issa, x'inhu l-punt tieghi hawn? Il-punt tieghi huwa dan; Alla, fil-Kelma tiegħu jghidilna li:

*“d-dnub hu l-ksur tal-ligi”* (Ġwanni 3: 4).

Dan ifisser illi jekk dawk l-irgiel u nisa f’Korintu fl-Ewwel Seklu kienu qegħdin jghixu fl-*istess* Epoka Kristjana li qegħdin nghixu fiha ahna llum, jekk dawk l-irgiel u nisa f’Korintu fl-Ewwel Seklu kellhom l-*istess* Liġi tat-Testment il-Ġdid kif għandna ahna llum, għaliex, mela, tgħid li mhuwiex dnub għall-mara tas-seklu tagħna li tagħti qima lil Alla b’rasha mikxufa, meta dan kien dnub għall-mara fl-Ewwel seklu li tagħ-mel dan? Dan japplika għall-irgiel ukoll. Jekk ahna lkoll qegħdin taħt l-*istess* Liġi, jekk ahna niksru dik il-Liġi, ahna nikkommettu dnub kontra l-Awtur ta’ dik il-Liġi. Meta qegħdin nitkellmu dwar “l-Epoka Krist-jana” u “l-Liġi” tagħha, iż-żmien u l-użanza m’għan-dhom x’jaqsmu xejn magħhom (Ara l Pietru 1:24-25). L-apostlu Pietru, b’ispirazzjoni mill-Ispirtu s-Santu, jghidilna,

*“Imma haġa waħda, maħbubin, għandkom iżzommu f’moħħkom, li jum wiehed quddiem il-Mulej hu daqs elf sena, u elf sena daqs jum wiehed”* (2 Pietru 3:8).

Għall-Mulej ma hemmx żmien, elf sena għall-Mulej huma l-*istess* daqs li kieku kien jum wiehed. Imma għalina ż-żmien huwa differenti. Ahna nharsu lejn il-passat, lejn il-prezent u lejn il-futur, imma għall-Mulej dan ma jeżistix. Kif, mela, ahna nistghu ngħidu li l-ghata tar-ras tal-mara kienet biss għan-nisa ta’ Korintu u għal dak iż-żmien biss?

**Mistoqsija:** Għal kemm żmien l-ghata tar-ras kienet applikabbli f’Korintu? Għal hames snin, għoxrin sena,

zewġ sekli, għal kemm żmien? U meta waqfet l-ghata tar-ras tal-mara milli tkun applikabbli u bl-ordni ta' min?

Jekk raġel jew mara kienu diżubbidjenti għal dak li nsibu miktub fil-Kelma ta' Alla, fil-*fidi li nġhatat darba għal dejjem lill-qaddisin*" (Ġuda 3), jiġifieri, dak li nsibu fl-1 Korintin 11:2-16, u b'din id-diżubbidjenza tagħhom, huma, bla ebda dubju, kienu jikkommettu dnuw fl-Ewwel Seklu u f'Korintu, id-dnuw kien kontra Kristu, kontra Alla.

Kif aħna qbilna, il-Kristjani ta' l-Ewwel Seklu, inkluz dawk ta' Korintu u dawk tas-seklu tagħna, huma kollha membri tal-knisja *wahda*, huma kollha taħt l-*istess* Ras *wahda*, u huma *kollha* taħt il-*Ligi* tat-Testment il-Ġdid. Issa, aħna qbilna wkoll lid-dnuw huwa "*ksur tal-ligi*," il-ligi tat-Testment il-Ġdid. Jiena ċert li kulhadd jaqbel li KULL (*pas*) dnuw jkser xi att ta' fidi għaliex jekk dak li jiġi miksur ma jkollux fuqu l-penalità ta' dnuw, allura dan ma jkunx att ta' fidi, imma jekk dan huwa dnuw, allura hadd ma jista' jiċhad li dan huwa att ta' fidi għaliex:

*"dak kollu li mhux mill-fidi hu dnuw"*

(Rumani 14:23b).

Ma jurix dan ċar li għall-mara li tagħti qima lil Alla, fl-ewwel jum tal-ġimgħa b'rasha mikxufa din tkun qed tikkommetti dak l-att li mhuwiex mill-fidi, din tkun qed tikser il-ligi u b'hekk tkun qed tidneb? Aħna qbil-na wkoll li jekk tagħmel għajb lil rasek tidneb, kemm jekk tkun raġel u kemm jekk tkun mara, tidneb



ghaliex tkun qieghed taghmel dizunur lil Kristu, u ahna ghan-dna:

*“(ni)ftakru f’ dawk li ghandhom is-set-gha fuqkom, li xandrulkom il-kelma ta’ Alla: ixbhuhom fil-fidi taghhom, billi tharsu lejn it-tmiem tal-hajja taghhom. Ġesù Kristu l-bierah, u illum, Hu l-istess, u jibqa’ ghal dejjem”* (Lhud 13:7-8).

Mela, jekk dan kien dnub (mhux ksur ta’ użanza, imma “ksur tal-liġi”) *il-bierah*, dan ikun dnub *illum*, u jkun dnub *ghada*, u jibqa’ jkun dnub *ghal dejjem* sat-tmiem taż-żminijiet. Dan hu dak li jaghmel l-ghata tar-ras tal-mara *att ta’ fidi*:

*“Ghaliex min iħares il-liġi kollha, u jonqos f’haġa wahda, ikun hati ta’ kol-lox”* (Ġakbu 2:10).

Mela ahna,

*“ghandna nisimghu minn Alla aktar milli mill-bnedmin”* (Atti 5:29).

Ahna ghandna,

*“nibzghu minn Alla, u nharsu l-kmandamenti Tiegħu: ghax dan hu d-dmir ta’ kull bniedem. Ghax Alla jaghmel haqq minn kulma jsir, minn kull haġa moħbija, sew tajba, u sew hażina”* (Ekklezjażti 12:13-14).

Ahna m’ghandniex ninterpretaw, jew inhallu lil min jiterpetalna dak li l-Ispirtu s-Santu qalilna,

permezz ta' l-apostlu Pawlu. L-Ispirtu s-Santu *ma semmiex* l-gha-ta tar-ras tal-mara fl-1 Korintin 11:2-26 bhala *drawwa* u ghalhekk ghandna nobdu dak il-kmand minghajr ma niddubitaw.

Issa ahna niġu għall-mistoqsija importanti hafna magħmula mill-apostlu ispirat innifsu:

*“Iġġudikaw intom! Jixraq li mara titlob xuxa lil Alla?”* (1 Korintin 11:13).

L-Ispirtu s-Santu poġġa din il-mistoqsija għall-Epoka Kristjana *kollha*, għal dawk li jsibu lilhom infushom f'xi diffikultà dwar l-ghata tar-ras tal-mara waqt is-servizz ta' qima. Hawn wiehed jista' jispejga dan il-vers b'dan il-mod:

*“Issa, wara li spjegajt għaliex il-mara għandha tghatti rasha waqt il-qima, wara li tajt lil **kull** (pas) mara u lil **kull** (pas) raġel (versi 4, 5) ir-raġunijiet sa mill-holqien (versi 7-7, 12), issa li tafu dan kollu, “iġġudikaw intom” stess, għiduli intom stess, iddeciedu intom stess, ir-responsabbiltà kollha issa hija fuqkom għaliex tafu r-raġunijiet kollha, **Jixraq li mara titlob xuxa lil Alla?**”*

“Iġġudikaw intom” (1 Korintin 11:13). Hawn l-apostlu ispirat ipoġġi l-mistoqsija għall-ġudizzju tajjeb tal-qarrejja tiegħu. Hafna nies li jifhmu l-arranġament Di-vin jaċċettaw dan bil-ferħ kollu. Dan mhux i-uniku post li ahna nsibu din il-mistoqsija mpoġġija quddiem dawk li kienu qegħdin ifittxu l-verità. Ahna nsibu din

il-mistoqsija mpogġija quddiem l-istess knisja f'Korin-tu. Fl-1 Korintin 10:15, Pawlu poggja l-mistoqsija :

*“Iggudikaw intom kull ma nghid.”*

Hawn, il-Grieg għall-kelma “iggudikaw,” kemm fl-1 Korintin 11:13 u kemm dik ta' 1 Korintin 10:15, huwa l-istess, “*krino*” li jfisser, “primarjament turi biex tis-separa, tghazel, tagħmel għazla, għalhekk, li tiddeciedi, u għalhekk li tiġġudika, tippronunzja l-ħaqq” (Vine, p. 280).

**Mistoqsija:** X'hemm x'wiehed li jrid jissepara, jagħzel, jiddeciedi, jiġġudika u jippronunzja l-ħaqq f'dawn iż-żewġ passagġi mill-Iskrittura, mill-Ittra lill-Korin-tin? Ifisser dan, li billi l-kelma “Iggudikaw” tfisser li tagħmel għazla, allura ahna fil-libertà li naghzlu dak li jidhrilna ahna?

Halli naraw sewwa x'inhil t-tifsira ta' din il-kelma mis-sugġetti li nsibu f'dawn il-passagġi, jiġifieri, 1 Korintin 10:15 u 11:13.

Is-sugġett ta' 1 Korintin 10:15 huwa dwar l-idolat-rija: Pawlu jghid:

*“Nitkellem magħkom bhala nies ta' l-għaqal, għamlu ħaqq intom minn dak li nghid.”*

Jiena ċert li hadd ma jifhem li permezz ta' dan il-kliem ahna nistghu naghzlu l-idolat-rija! Jiena ċert li kulhadd jifhem li dan il-kliem ifisser li: “issa, li għandna dak kollu li hu meħtieġ dwar x'inhil sewwa u x'inhil ħazin dwar l-idolat-rija, ir-responsabbiltà hija

fuqna, u bhala nies bil-ghaqal, nies infurmati tajjeb, ghandna naghmlu ghazla sewwa, ghandna nisseparaw dak li hu hazin minn dak li hu tajjeb, ghandna niddeciedu li nimxu fuq it-triq li nsibu fil-Kelma ta' Alla, ghandna nippronunz-jaw kundanna fuq dak li hu hazin, fil-każ ta' dan is-sugġett, jġigifieri, l-idolatrija, u nippronunzjaw l-ubbid-jenza taghna lejn dak kollu li hu ispirat mill-Ispirtu s-Santu (Ara Luqa 12:57). Ghandna naghmlu l-istess kif ghamlu n-nies ta' Berea:

*“Dawn kienu aktar ġenerużi minn dawk ta' Tessalonika, billi laqgħu l-kelma bil-ħegġa kollha, u fittxew fl-iskrittura, jew dawk il-ħwejjeġ kinux hekk”* (Atti 17:11).

Is-sugġett ta' 1 Korintin 11:2-16 huwa l-ghata tar-ras tal-mara waqt il-laqgħat tal-Kristjani (il-knisja) kull l-ewwel jum tal-ġimgħa għall-qima li juri li permezz ta' din l-ghata, il-mara tkun qed turi postha fl-ordni Divina li nsibu f'versi 3-5. X'inhom t-tifsira ta' din il-frazi, “Iġġudikaw intom” li nsibu f'vers 13? Tfisser din li l-mara hija fil-libertà li tagħzel jekk tgħattix rasha jew le? Ċertament li le! Dan ifisser li bhala nies maturi ahna ghandna nkunu kapaci nuzaw mohħna, dak il-mohħ mogħti lilna minn Alla. Wara li fiż-żewġ kazi, l-apostlu ispirat ta raġunijiet konkreti kontra li wiehed *jibqa' fl'idolatrija* (1 Korintin 10:6-14), u kont-ra li mara *tagħti qima lil Alla xuxa* (1 Korintin 11:2-16), ahna ghandna r-responsabbiltà kbira li “*nigġudi-kaw ahna*” billi nimxu fuq il-passi li

mxew fuqhom l-appostli kollha u l-knejjes ta' Alla (1 Korintin 11:16).

## IX-XAGHAR TAL-MARA BHALA GHATA

Xi whud jghidu li l-ghata huwa x-xaghar tal-mara ghaliex vers 15b jghid li:

*“...ghax xagharha moghti lilha bhala velu.”*

Vers sitta jghid,

*“Ghax jekk il-mara ma tghattix rasha, ha taqta' **wkoll** xagharha: imma jekk hu ghajb għall-mara li taqta' jew tqarwez xagharha, ha tghatti rasha.”*

Sfortunatament, hafna mill-verżjonijiet tal-Bibbja, kel-ma li hija ta' importanza kbira jhalluha barra. Il-verż-jonijiet *kollha* tal-Bibbja bil-Malti jhalluha barra. Din il-kelma hija “*ukoll*” li fil-Grieg hija *kai* u li tinsab f'vers 6. “Ha taqta' **wkoll** xagharha.” Din il-klema turi ċar li hemm **zewġ** velijiet li huma ikkunsidrati, jiġi-fieri, x-xaghar naturali, u l-velu materjali li bih ir-ras hija mghottija. Halli jkun innutat li mill-holqien Alla ntenzjona li n-nisa ghandhom jilbsu velu (ghata) bhala simbolu tas-sottomissjoni taghhom lejn ir-raġel; imma *minflok* ghata artificjali, Hu ta lill-mara ghata ta' xaghar. Din kienet biex turi li:

*“r-raġel mhux mill-mara; izda l-mara mir-raġel. U l-anqas ir-raġel ma kien*

*mahluq għall-mara; iżda l-mara għar-raġel”* (1 Korintin 11:8-9).

Ix-xagħar huwa biex ifakkar dan imma mhux biex jagħmel lill-mara inferjuri għar-raġel għax:

*“Madankollu, fil-Mulej, la r-raġel ma hu mingħajr il-mara, lanqas il-mara mingħajr ir-raġel”* (1 Korintin 11:11).

Alla ta lill-mara għata ta' gloriya, ix-xagħar naturali tagħha, wahda li tista' għustament tkun imkabbra biha. Imma aktar wara, meta l-mara dinbet, Alla htiegħilha li tilbes *it-tieni* (din id-darba għata artifiċjali) velu, jew għata. L-għata hija l-ħaġa importanti; ix-xorta jew l-istil ta' l-għata hija sekondarja. Dan juri ċar kemm huma żbaljati dawk li jgħidu li l-għata kienet drawwa taż-żmien.

Il-mistoqsija li hija diskussa fl-1 Korintin 11:2-16 mhijiex wahda akkademika, li għandha tkun imqieghda f'potha permezz tar-raġuni tal-bnedmin. Din hi, għall-kuntrarju, sugġett li huwa mqieghed fil-fond fil-prinċipji li bihom Alla jiggverna r-razza umana, u speċjalment in-nies Tiegħu li huma fi Kristu Ġesù.

Barra minn dan, il-mistoqsija ma tafx l-awtorità tagħha għall-użanzi tan-nies li għexu matul iż-żmien li l-appostlu Pawlu kiteb dan il-kliem. Ukoll qari fuq fuq tal-passaġġ li issa qegħdin nikkunsidraw juri li Alla intenzjona li r-regolamenti mogħtija hemm għandhom ikunu osservati minn nies Tiegħu fiż-zminijiet KOLL-HA. *Ebda persuna għaqlija ma tafferma li Alla rabat użanza pagana fuq il-knisja Tiegħu!* L-għata tar-ras kienet tintlibes meta l-knisja

kienet tiltaqgħa għall-qima pubblika “*minhabba l-angli,*” u MHUX sempli-ċiment minhabba użanza tal-bniedem. Użanza bħal din lanqas biss ma hija msemmija *f’din* il-konnessjoni.

Għalhekk Pawlu ta tliet raġunijiet ispirati biex tilbes il-velu jew għata fil-laqgħat pubbliki tal-qima. Mhu-wiex raġjuevoli, mela, quddiem dawn il-fatti, li tik-konkludi li l-mistoqsija kollha hija bbażata fuq użanza umana? Ma jkun qatt! Tassew, hija mistoqsija li tin-volvi r-rieda ta’ Alla li Jista’ Kollox (Mattew 7:21-23).

### TITLOB JEW TIPPROFETIZZA

1 Korintin 11:4-5,

*“Kull raġel li jitlob jew jipprofetizza, b’rasu mghottija, jagħmel għajb lil rasu. Imma kull mara li titlob jew tipprofetizza, b’rasha mikxufa, tghamel għajb lil rasha: għax hu l-istess haġa qisu kie-net imqarwza.”*

Huwa importanti hafna li tkun taf it-tifsir tal-kliem li jinsab miktub f’dawn iż-żewġ versi ispirati li jikkonċernaw “l-għata tar-ras” tal-mara fil-laqgħa tal-qima kull l-ewwel jum tal-ġimgħa u li jikkonċernaw il-pożi-zzjoni tar-raġel ukoll. Mela, halli naraw x’ahna ahna obligati, bħala rġiel u nisa, li nagħmlu dwar din il-haġa.

“KULL.” Kif digà spjegajt (pàgna 7-13), il-kelma “kull” hawn, hija *pas* fl-originali, li tfigger, “kull wiehed mill-klassi murija permezz tan-nom magħqud magħha; il-mod shih ta’, mezz, f’kull okkażjoni, kuljum jew għal dejjem, daww kollha u xejn inqas, eċċ.”

“RAGEL.” Il-kelma Griega għal “raġel” hija *aner* li tirreferi jew għal raġel mizzewweg jew għal raġel bħa-la raġel kif ahna nsibu l-kelma fl-1 Korintin 3:8. Hija t-tifsira ta’ l-aħhar li ahna nsibu fl-1 Korintin 11:4, għaliex jekk il-kelma “kull” tirreferi wiehed mill-klassi murija permezz tan-nom magħqud magħha, eċċ., ċertament li din mhix qed tirreferi għal raġel miz-zewweg.

“JITLOB (TITLOB).” Il-Grieg għal din il-kelma huwa, *proseuchomai* li dejjem hija wżata dwar it-talb lil Alla. L-istess kelma tinsab f’hafna passagġi bħal Mattew 5:44; 6:5; 26:41; Mark 1:35; 6:46; Luqa 5:16; Atti 1:24; 1 Korintin 14:13, 15; Efesin 6:18; Filippin 1:9 u oħrajn. Hemm tifsiriet oħra tal-kelma “titlob” jew “talb” li ahna nsibu fil-Bibbja, bħal, “li tkun trid, titlob bil-hniena, Grieg, *deomai*, (Luqa 22:32); li titlob, tinterroga, Grieg, *erotao*, (Luqa 5:3); li tixtieq, Grieg, *euchomai*, (Ġakbu 5:16); u, li ssejjaħ għal, jew maġenb, Grieg *parkaleo*, (Mattew 26:53; Mark 5:17, 18).

Mattew 6:9 juri lilna kif ahna għandna nitolbu:

“*Hekk mela itolbu (proseuchomai):...*”

Hawn ahna għandna l-istess kelma Griega li għandna fl-1 Korintin 11:4, 5.



“JEW.” Il-Grieg huwa *E*, jew. Din hija kongunzjoni dizguntiva (li tifred, li tissepara, li turi għazla bejn zewġ kelmiet). Wiehed mill-uzu tagħha huwa biex tid-distingwi hwejjeġ li jeskludu lil xulxin, jew li jistgħu jiehdu post xulxin.” (W.E. Vine, p. 20). Din għandha tifsiriet oħra wkoll, li huma “*eite*,” li tfisser, “kemm jekk”; “*ei me*,” li tfisser, “jew mhux”; “*mete*,” li tfisser, “u mhux, lanqas, la” (Ara *Young’s Analytical Concordance to the Bible*, p. 722).

Wiehed jista’ jistaqsi, “Liema waħda minn dawn l-erba’ kelmiet ahna għandna fl-1 Korintin 11:4, 5?” Ahna għandna nzommu f’*mohħna* li l-1 Korintin 11:4, 5 ma jgħidux “Kull raġel li jitlob U jipprofetizza...” “Kull mara li titlob U tipprofetizza...” imma dawn il-versi jgħidu ċar, “kull raġel li jitlob JEW jipprofetizza...” u “kull mara li titlob JEW tipprofetizza...” Din hija xi haġa li hafna jonqsu milli jaraw u li hija ta’ importanza kbira f’li wiehed jifhem it-tifsira ta’ dawn il-versi u li rari hija nnutata. Għalhekk, halli naraw x’*inhi* l-*vera* tifsira ta’ din il-particella “*jew*.”

It-tifsira li ahna nsibu fl-1 Korintin 11:4, 5 hija l-*istess* bħal dik ta’ *Matthew* 6:24, 31; 5:17, 18, 35; 18:8; *eċċ.* *Matthew* 6:24 jagħtina spjegazzjoni ċara tat-tifsira tagħha:

“Hadd *ma jista’ jaqdi zewġ sidien; għax jew jobghod lil wiehed, u jhobb lill-iehor; jew iżomm ma’ wiehed, u jzeblah lill-iehor. Ma tistgħux taqdu ’l Alla u lil mammona.*”

Il-mistoqsija tiegħi hawn hija din: “Jista’ xi hadd jgħid lit-tifsira hawn tal-kelma “jew” li hija l-istess kelma bħal dik li nsibu fl-1 Korintin 11:4, 5, “E” turi xi rel-azzjoni bejn iż-żewġ “sidien”? Din turi l-*eskluzjoni* ta’ wiehed mill-iehor. Wiehed ma jistax jaqdi lil Alla u lil mammona.

Għaliex jiena qieghed ngħid dan? Għaliex xi wħud jinterpretaw 1 Korintin 11:4, 5, bħala lit-talb u l-profe-tizzar huma nvoluti fid-doni mirakolużi, u minhabba dan huma relatati ma’ xulxin. Imma l-Grieg huwa ċar u ma jistax ikun miċhud. Li titlob huwa haġa wahda u li tipprofetizza huwa totalment haġa oħra. Dawn huma totalment żewġ azzjonijiet differenti. Li tgħid lit-talb u l-profetizzar kif insibuhom fl-1 Korintin 11:4, 5 jmor-ru flimkien jew li għandhom l-istess tifsira, jiġifieri, magħqudin flimkien, huwa li tkun wisq mhux Skrit-turali.

Il-kelma l-oħra hija *eite*, kemm jekk, u ahna nsibu din il-kelma wzata fl-1 Korintin 3:22,

*“Kemm jekk Pawlu, jew Apollos, jew Kefa, jew id-dinja, jew il-hajja, jew il-mewt, jew il-hwejjeġ t’issa, jew il-hwejjeġ li ġejjin; kollox tagħkom.”*

Hawn għandna spjega ċara hafna li din mhijiex qed teskludi wiehed mill-iehor imma li wiehed jista’ jiehu post l-iehor. Hadd ma jista’ jgħid li hemm xi differenza fost dawn l-irġiel Pawlu, Apollos, jew Kefa. Alla ta lil dawn l-irġiel kollha għall-benefiċċju tal-knisja koll-ha kemm hi. Imma jekk, minflok il-kelma Griega

*eite* ahna ghandna *E*, allura t-tifsira kienet tkun differenti!

Il-kelma l-oħra hija, *ei me*, jew mhux, li ahna nsibu fit-2 Korintin 3:1,

*“Se nergħu nibdew nirrikmandaw lil-na nơusna? Jew naħtieġu, bħal x’uħud, ittri ta’ rakkomandazzjoni għalikom, jew ittri ta’ rakkomandazzjoni minn għandkom?”*

Dan il-vers jista’ jinqara b’dan il-kliem:

*“Se nergħu nibdew nirrikmandaw lil-na nơusna? Jew (mhux) ahna naħtieġu, bħal x’uħud, ittri ta’ rakkomandazzjoni għalikom, jew ittri ta’ rakkomandazzjo-ni minn għandkom?”*

Ahna ma nistgħux inpoġġu, minflok il-kelma *ei me* l-kelma *E* jew *eite* mingħajr ma naghmlu ħsara lit-tifsira tal-vers.

L-aħħar tifsira ta’ din il-particella “jew” hija, *mete*, li tơisser, “u mhux, inqas, u la.” Din ahna nisbuha msemmija erba’ darbiet fit-2 Tessalonikin 2:2,

*“Nitlobkom biex ma toqogħdux thawdu raskom malajr u tinħasdu bħallikioku l-miġja ta’ jum il-Mulej qorbot, u la jekk tkunu mnebbħin mill-Ispirtu u lanqas jekk tisimġhu xi kelma, u lanqas b’xi ittra taparsi minn għandna.”*

Wiehed ghandu jkun attent hafna meta huwa jkun ikkon-frontat b'diskrepanzi li l-bnedmin joholqu dwar dak li nsibu fil-Kelma ta' Alla, speċjalment meta naqraw minn din u dik it-traduzzjoni. Per eżempju, kif kont qieghed naghmel ir-ricerka tieghi dwar din il-particella “jew,” jiena sibt li fit-2 Tessalonikin 2:2 il-Verzjoni Re Ġakbu ghandha “lanqas” (neither) li hija korretta, l-ASV (Ame-rican Standard Version) u r-RSV (Revised Standard Version) ghandhom “il-wiehed jew l-iehor” (either) li mhix korretta, il-C. V. (Confraternity Version) ghandha “kemm jekk” (whether) li mhix korretta wkoll. Dan juri lilna kemm wiehed ghandu jkun attent meta hu jkun qie-ghed onestament jipprova jfittex dak li Alla jrid minnu, fil-fatt, dak huwa dak li ahna qeghdin nippruvaw nagh-mlu dwar l-ghata tar-ras tal-mara fil-qima! Kull ma ahna rridu li naghmlu huwa li noghgbu lil Alla u mhux lill-bnedmin! Dawn il-verzjonijiet li jiena semmejt huma taj-bin, imma xorta, huma maghmulin mill-bnedmin u ghal-hekk ghandhom xi zbalji ta' din ix-xorta, li ghalkemm huma zbalji zgħar u li ma tantx jigu nnutati mill-qarrejja tagħhom, dawn huma ta' importanza kbira għall-istudent tal-Bibbja. Dan hu ghaliex ahna ghandna mmorru għat-test tal-Grieg biex inkunu nafu l-kelma ezatta u t-tifsira ezatta tagħha.

It-tifsira ta' dak li ahna nsibu fit-2 Tessalonikin 2:2, li **ebda wahda** mill-hwejjeġ imsemmija, jigifieri, l-ispirtu, il-kelma, ittra minn ghandna, m'ghandha iddawwarna mis-suġġett imsemmi, jigifieri, il-verità li hadd ma jista' jew ikun jista' jaf iż-żmien tal-miġja tal-Mulej li kienet

hekk iffissata, li hadd ma jista' jghid b'mod tassew li din tista' tkun magħrufa!

Il-mistoqsija tiegħi hija din: ma jurux dawn it-tifsiriet differenti tal-particella “jew” li ahna nsibu fl-1 Korintin 11:4, 5; 3:22; 2 Korintin 3:1; u 2 Tessalonikin 2:2, it-tifsira tassew dwar dak li “jitlob jew jipprofetizza,” jiġi-fieri, jekk dawn humiex relatati wahda għal l-oħra jew le? Ahna m'għandniex inwiegħbu jew niehdu t-twegħiba tagħna minn xi interpretazzjoni ta' xi skular, imma t-twegħiba tagħna għandu jkollha *hekk jghid il-Mulej* tap-poġġjaha!

“TIPPROFETIZZA.” Il-Grieg għal dan il-verb huwa, *propheteuo*, li tkun profeta, li titkellem b'ispirazzjoni di-vina; li tbassar: (a) Bl-ideali tghid minn qabel grajjiet tal-futur li għandhom x'jaqsmu speċjalment għas-saltna ta' Alla. (b) Li tghid 'il quddiem, tiddikjara, haġa li tista' biss tkun magħrufa b'ispirazzjoni divina. Matthew 26:28; Mark 14:65; Luqa 22:64; 7:39; Ġwanni 4:19. (c) Li toh-roġ 'il quddiem taht impuls għal għarrieda fi kliem għoli jew f'tifhir ta' kunsilli divini. Luqa 1:67; Atti 19:6, jew taht tqanqil bħal dan biex tghallem, tirrifjuta, twissi, tfar-raġ oħrajn. 1 Korintin 9:4, 5; 8:9; 14:1; 3:5, 24, 31, 39. (d) Li taġixxi bħala profeta, tibghat l-uffiċċju profetiku. Rivelazzjoni 11:3 (Thayer).

Kif wiehed jista' jara, it-tifsira ta' din il-kelma, “tipprofetizza” m'għandha xejn x'taqsam mal-kelma “titlob” li ahna nsibu fl-1 Korintin 11:4, 5, 13. Il-problema ma' xi whud hija li huma jippruvaw li jgħaqqdu dawn iż-żewġ kelmiet flimkien biex b'hekk dik l-għaqda jew involvi-ment isservi bħala skuza biex iżzomm l-

argument tagħ-hom kontra l-ghata tar-ras tal-mara. Imma l-Kelma ta' Alla hija ċara hafna dwar dan kif jiena diġà spjegajt dwar il-particella "jew." Wiehed għandu jiftakar li,

*"Għax hajja hi l-kelma t'Alla, u qaw-wija, u taqta' aktar minn xabla b'zewġt ixfar, u tinfed ukoll sa fejn tinfired ir-ruħ mill-ispirtu, u l-gogi mill-mudullun, u tgharbel il-ħsibijiet u l-fehmiet tal-qalb"* (Lhud 4:12).

Huwa tassew li doni mirakoluži spiritwali waqfu lllum (1 Korintin 13:8-10) u huwa wkoll tassew li l-profezija kienet wahda mid-disa' doni mirakoluži (1 Korintin 12:10), imma li targumenta lit-talb, minhabba li huwa msemmi ma' li tipprofetizza fl-1 Korintin 11:4, 5 waqaf ukoll, huwa li tirrifjuta l-Kelma ta' Alla. Kif, mela, jista' l-Kristjan "*jitlob mingħajr waqfien*"? (1 Tessalonikin 5: 17).

Kieku l-Ispirtu s-Santu ispira lil l-appostlu Pawlu biex jikteb, "kull mara li titlob *eite* (jew) tipprofetizza..." minflok ma kiteb "kull mara li titlob *E* (jew) tipprofetiz-za..." allura ahna għandna, fil-fatt għandna naċċettaw b'qalbna kollha li l-ghata tar-ras tal-mara kienet għaž-żmien tad-doni mirakoluži. Imma dak MHUWIEX dak li l-Ispirtu s-Santu jgħid permezz ta' Pawlu, u lkoll nafu xi jgħid l-Ispirtu s-Santu! Mela, għaliex tipprova biex tbiddel dak li l-Ispirtu s-Santu rrivelalna ċar fil-Kelma Tiegħu?

Problema simili hija dik tal-magħmudija, li ahna nsibu f'Mark 16:16. Min għandu jkun salv? Xi whud

jghidu, Min jemmen isalva.” Imma hija din il-lingwa tal-Mulej taghna? Ohrajn jghidu, “Trabi ghandhom jitghamdu.” Ghal darb’ohra, jiena nistaqsi, hija din il-lingwa tal-Mulej taghna Gesù Kristu? Qieghed tara, kemm in-nies jitbieghdu mill-veru taghlim tal-Kelma ta’ Alla! Illum ahna nisimghu predikaturi jippriedkaw “Min jemmen u mhuwiex mghammed isalva.” Ahna nisimghu predikatu-ri ohra jippriedkaw li “min ma jistax jemmen u jkollu f’it qatar ta’ ilma mbexxex fuq rasu jsalva.” Miljuni ta’ nies jaçcettaw dan it-taghlim falz minghajr l-içken hsieb ta’ dak li l-Mulej tassew jghid, minghajr ma jistaqsu lilhom infushom, “Qieghed jiena nimxi wara Gesù jew wara t-tradizzjonijiet u t-taghlim tal-bnedmin?”

Ahna ghandna nkunu attenti hafna biex ma naghmlux l-istess haġa dwar l-ghata tar-ras tal-mara! Xi whud jghi-du li l-ghata tar-ras kienet użanza taż-żmien, lit-talb u li tipprofetizza huma żewġ doni mirakolużi, u billi d-doni mirakolużi waqfu l-ghata tar-ras waqfet jew spiccat ma-ghhom. Imma jiena nerga’ nistaqsi, Hija din il-lingwa ta’ l-Ispirtu s-Santu? Ahna rajna çar x’tghid l-ispirazzjoni dwar x’inhil-ghata użanza msemmija fl-1 Korintin 11: 2-16. Rajna çar ukoll lit-talb m’ghandu xejn x’jaqsam ma’ li tipprofetizza billi spjegajna t-tifsira ta’ l-artiklu diżguntiv “jew” li nsibu f’versi 4 u 5. Issa jiddependi minn kull Kristjan individwali li jaghzel liema hija t-triq it-tajba, jigifieri, il-Kelma ta’ Alla jew il-kelma tal-bnedmin!

Qabel ma naghlaq dan l-istudju, jiena nixtieq nipprezenta test li jikkonsisti minn mistoqsijiet u tweġibiet, imma t-tweġibiet jikkonsistu **biss minn ktieb, kapitlu u**

**versi** mill-Kelma ta' Alla, il-Bibbja Mqaddsa u xejn aktar. Ahna ghandna nhallu l-Bibbja twiegeb għalina. Imbagħad iddeċiedi int jekk l-ghata tar-ras tal-mara hijjex applikabbli għan-nisa taż-żmien tagħna jew le! Dan it-test ghandu jservi bhala twegiba għat-tielet mistoqsija tagħna:

**It-Tielet Mistoqsija:** Kien l-appostlu Pawlu, b'ispirazzjoni mill-Ispirtu s-Santu, qieghed jagħti struzzjonijiet lill-knisja ta' Korintu *biss* jew lill-ġisem *kollu*, il-knisja?

**Twegiba:**

## TALB U L-IKLA TAL-MULEJ

### (1 Korintin 11:1-34)

1. Lil min Pawlu imita?  
Twegiba: 1 Korintin 11:1
2. Għal liema tradizzjonijiet kellhom iżommu il-Korintin?  
Twegiba: 1 Korintin 11:2
3. Xi tradizzjonijiet jistgħu jirrovina?  
Twegiba: Kolossin 2:8
4. Min huwa r-ras ta' Kristu?  
Twegiba: 1 Korintin 11:3
5. Min huwa r-ras tar-raġel?  
Twegiba: 1 Korintin 11:3
6. Min huwa r-ras tal-mara?  
Twegiba: 1 Korintin 11:3
7. Lil min ir-raġel jagħmel għajb meta jitlob b'rasu mghottija?  
Twegiba: 1 Korintin 11:4



8. Lil min il-mara taghmel ghajb meta titlob b'rasha mikxufa?  
Twegiba: 1 Korintin 11:5
9. Ras ta' mara minghajr ghata hija l-istess bhal xhiex?  
Twegiba: 1 Korintin 11:5
10. Ghaliex ragel m'ghandux ikollu rasu mgħottija?  
Twegiba: 1 Korintin 11:7
11. Ghal min kienet il-mara mahluqa?  
Twegiba: 1 Korintin 11:9
12. Ghal liema kawza l-mara ghandha tghatti rasha?  
Twegiba: 1 Korintin 11:10
13. X'tghallem in-natura dwar ix-xaghar twil u x-xaghar qasir?  
Twegiba: 1 Korintin 11:10
14. Kif ghandha din il-kustjoni tkun ittrattata jekk jin-qala l-inkwiet, jigifieri, nuqqas ta' ftehim?  
Twegiba: 1 Korintin 11:16
15. Ghaliex Pawlu ma kienx jista' jfahhar lill-knisja f'Korintu?  
Twegiba: 1 Korintin 11:17
16. X'kien hemm jezisti fost il-membri f'Korintu?  
Twegiba: 1 Korintin 11:18
17. Kif Pawlu kien jaf li kien hemm firdiet fosthom?  
Twegiba: 1 Korintin 11:19
18. Kif xi whud kienu qeghdin jieħdu sehem fl-Ikla tal-Mulej?  
Twegiba: 1 Korintin 11:20, 21
19. Fejn in-nies ghandhom jieklu u jixorbu?  
Twegiba: 1 Korintin 11:22, 34

20. Min talab halli l-Ikla tal-Mulej ghandha tkun osservata? U ghal liema raguni ghandha tigi osservata?  
Twegiba: 1 Korintin 11:24, 25
21. Meta l-Ikla tal-Mulej kienet originata?  
Twegiba: 1 Korintin 11:23
22. Kemm spiss ahna nhabbru l-mewt tal-Mulej?  
Twegiba: 1 Korintin 11:26
23. Min ikun hati tal-gisem u d-demmm tal-Mulej?  
Twegiba: 1 Korintin 11:27
24. X'ghandu kull wiehed jaghmel qabel ma jiehu l-Ikla tal-Mulej?  
Twegiba: 1 Korintin 11:28
25. Xi nghidu dwar dak li ma jaghrafx il-gisem?  
Twegiba: 1 Korintin 11:29
26. X'kien gara lil xi whud li naqsu milli jobdu l-kmand ta' vers 28?  
Twegiba: 1 Korintin 11:30
27. Ghaliex ahna nkunu mwiddba mill-Mulej?  
Twegiba: 1 Korintin 11:32

Issa, l-mistoqsija tieghi hija din: Taqbel int mat-twegibiet moghtija, mhux minni, imma mill-Ispirtu s-Santu Nnifsu? Jekk iva, allura int ghandek tacçetta t-taghlim ta' l-ghata tar-ras tal-mara waqt is-servizz ta' qima lil Alla f'kull l-ewwel jum tal-gimgha, il-Hadd, ghaliex it-twegi-biet moghtija dwar l-ghata tar-ras tal-mara huma moghti-ja mill-Ispirtu s-Santu u ahna **m'ghandna ebda awtorità** biex nibdlu xi wahda jew xi haga minnhom!

## KONKLUŻJONI

Dak li ahna studjajna, jigiferi, 1 Korintin 11:2-16, l-Ispirtu s-Santu, permezz ta' l-apostlu Pawlu, afferma l-prinċipju ta' l-ordni divina u l-pożizzjoni tar-ras.

*“Izda jien irridkom tkunu tafu, illi r-ras ta' kull raġel hu Kristu; u r-ras tal-mara hu r-raġel; u ras Kristu hu Alla”*  
(1 Korintin 11:3).

Ahna rajna li din l-ordni tal-pożizzjoni tar-ras **mhijiex** wahda ta' superjorità imma wahda ta' awtorità. Kif din l-awtorità hija eżercitata f'mod bil-biza' ta' Alla, din tip-produċi armonija u barka u paċi. Ahna eżaminajna fil-qosor ir-relazzjoni ta' Alla u Kristu biex nitghallmu t-tifsira tal-pożizzjoni tar-ras għar-relazzjoni tar-raġel u l-mara. Ġesù qal,

*“Jiena u Missieri haġa wahda ahna”*  
(Ġwanni 10:30).

Dan jitkellem dwar **egwalità**. F'okkażjoni oħra, Ġesù qal fis-sustanza,

*“Jiena m'iniex wahdi, f'dak li qiegħed nagħmel”* (Ġwanni 8:16).

Dan jitkellem dwar **kooperazzjoni**. Ġesù qal, fit-tielet okkażjoni,

*“...Jien nagħmel dejjem dawk il-ħwejjeg li jogħġbu lilu [il-Missier]”*  
(Ġwan-ni 8:29).

Dan jitkellem dwar is-**sottomissjoni** ta' l-Iben. Fir-relazzjoni tal-Missier u l-Iben, hemm għarfien mutwali li l-awtorità ultima tghammar fil-Missier. Il-Missier għandu prijorità funzjonali. Jekk, mela, jiena nistaqsi,

f' relazz-joni li hija *divina għal kollox*, il-pożizzjoni tar-ras u t-tmexxija hija meħtieġa u tajba, kemm aktar huwa hekk fir-relazzjoni umana, dik tar-raġel u l-mara! It-tnejn, ir-raġel u l-mara jagħmlu l-akbar kontribuzzjoni tagħhom u jilhqqu l-ghola glorja tagħhom meta bil-ferħ iservu l-kapa-ċità li Alla appunta għalihom.

Kif studjajna f' versi 11 u 12, ahna mgħallma lir-raġel u l-mara huma b'mod mutwali dipendenti fuq xulxin. Kull parti hija neċessarja biex tagħmel kompluta l-kuntentizza u l-aħjar ġid ta' l-oħra. Vers 12 ta' l-Ewwel Korintin 11, jgħid,

*“Għax bħalma l-mara hi mir-raġel,  
hekk ukoll hu r-raġel mill-mara; iżda  
kollox minn Alla.”*

*“Il-mara hi mir-raġel”*—jigifieri, fil-Holqien l-ewwel ma-ra kienet magħmula mir-raġel. Għalhekk, (f'dak is-sens), il-mara hija dipendenti fuq ir-raġel. Imma vers 12 ikomp-li, *“hekk ukoll hu r-raġel mill-mara”*—jigifieri, kull raġel kien imwieled minn mara. Ma jista' jkun hemm ebda raġel fid-dinja llum kieku xi omm ma tatx twelid lilu; u għalhekk (f'dak is-sens), ir-raġel huwa dipendenti fuq il-mara.

Il-mara hija mir-raġel fis-sens li l-ewwel mara kienet magħmula mir-raġel, u r-raġel huwa mill-mara fis-sens li kull raġel hu mwieled minn omm. It-tnejn huma dipen-denti fuq xulxin. Kull meta żewġ partijiet jew aktar jiffu-nzjonaw flimkien (mexxej u ċ-ċittadini tiegħu, anzjani u l-kongregazzjoni tagħhom, għalliem u l-istudenti tiegħu, raġel u martu, missier u wliedu, eċċ.), wiehed għandu jkollu l-post ta' l-awtorità, u l-ieħor

ghandu jkollu l-post ta' sottomissjoni. Dan huwa l-pjan ta' Alla għall-ordni, u ċertament li dan jikkontribwixxi għall-pjan għall-ordni u kuntentizza ta' dawk li jissottomettu bil-ferh. Ir-raġel ma għazilx hu li jkun raġel kif ukoll il-mara ma għazlitx hi li tkun mara. Hadd ma jista' jgħid li hu superjuri fuq xi hadd ieħor. Il-Kelma ta' Alla tgħid hekk dwar dan:

*“Għax intom [irgiel u nisa] ilkoll ulied Alla bil-fidi fi Kristu Ġesù...Mhemmx la Lhudi u lanqas Grieg; mhemmx ilsir u lanqas hieles; **mhemmx la raġel u lanqas mara: għax intom ilkoll wiehed** fi Kristu Ġesù”* (Galatin 3:26, 28).

“Intom ilkoll **wiehed** fi Kristu Ġesù.” Jekk l-irgiel u n-nisa huma “wiehed” fi Kristu Ġesù allura ċertament li ma jista' jkun hemm ebda superjorità jew inferjorità! Naqraw fl-1 Korintin 7:4, dwar il-mizzewwġin:

*“Il-mara m'għandhiex setgħa fuq ġisimha, iżda r-raġel: u l-istess ukoll ir-raġel m'għandux setgħa fuq ġismu, iżda l-mara”*

Għaliex dan? Għaliex,

*“Ma qrajtux, li dak li mill-bidu ħalaqhom għamilhom raġel u mara? U qal: Minħabba f'hekk raġel iħalli lil missieru u lil ommu, u jingħaqad ma' martu: **u t-tnejn isiru ġisem wiehed. Għalhekk mħumiex iżjed tnejn, iżda ġisem wiehed...**”* (Matthew 19:4-6).

Jekk ir-raġel u martu huma “gisew wiehed” fejn tidhol is-superjorità u l-inferjorità? Id-differenza bejn ir-raġel u l-mara hija biss fir-rwoli tagħhom. Nerga’ ngħid, it-tnejn, ir-raġel u l-mara, jagħmlu l-akbar kontribuzzjoni tagħ-hom u jilhq u l-ghola glorja tagħhom meta huma jservu bil-ferħ fil-kapaċità li Alla appunta għalihom.

Alla, mhux il-bniedem, għażel mezz vizibbli biex iżo-mmuna konxji dwar l-arranġament appuntat divinament dwar il-pożizzjoni tar-ras tar-raġel u l-mara. Ix-xhieda mogħtija divinament hija li l-mara tgħatti rasha waqt is-servizz ta’ qima. Il-mara ma tkun qed bl-ebda mod turi lilha nfisha inferjuri billi tgħatti rasha l-istess daqs kemm ir-raġel ma jkunx qieghed bl-ebda mod juri lilu nnifsu superjuri meta **ma** jgħattix rasu! Il-mara tgħatti rasha mhux biex tobdi lir-raġel imma biex tobdi lill-Mulej! Jekk xi raġel iħares lejn il-mara bhala li hija inferjuri għalih dan ikun qieghed jidneb u jkun irid jitolb mahfra.

L-ghata tar-ras hija ordinanza biex tippriserva prinċip-ju tat-Testment il-Ġdid. Ir-raġel hu r-ras billi kien mah-luq l-ewwel fix-xbieha u l-glorja ta’ Alla. Ir-raġel kien assenjat divinament għall-pożizzjoni ta’ ras fit-tagħmira soċjali (1 Korintin 11:8, 9; Efesin 5:23). Il-mara kienet magħmula għar-raġel, fil-glorja tar-raġel, u assenjata biex tkun f’sottomissjoni (1 Korintin 11:7; 1 Timotju 2: 12, 13). “*Raġel u mara Hu ħalaqhom*” biex huma jkunu jistgħu jiffunzjonaw *flimkien* f’relazzjoni armonjuża. Din ir-relazzjoni hija l-aħjar murija meta l-pjan ta’ Alla jkun segwit.

Kull mara li tilbes għata (velu) tar-ras tkun qed tagħti xhieda vizibbli li hija qieghdha tissugġetta lilha nfisha

ghall-ordni ta' Alla u mhux tal-bniedem! Li tilbes il-velu (jew ghata oħra) waqt il-qima lil Alla f'kull l-ewwel jum tal-gimgha jaghti lill-mara li hija tkun accettata fit-talb (1 Korintin 11:5, 13). Dawn l-Iskritturi jghallmu, kif digà rajna, kif mara Kristjana ghandha tigi fil-prezenza ta' Alla halli tikseb il-barka Tieghu. Ir-ras mgħottija tal-mara fit-talb, flimkien ma' qalb umli, penitenti u sotto-messa, jagħmluha eligibbli għall-weghdiet divini kollha li Alla ghamel lill-bedmin fil-fidwa. L-istess ukoll dan japplika għar-raġel li jitlob b'rasu mikxufa.

Mhuwiex stramb li hafna li jsejhu lilhom infushom Kristjani jridu li jagħmlu hwejjeg kbar għall-Mulej imma mhumiex lesti li jagħmlu l-hwejjeg iż-żgħar li joghgbuh?

Kuntentizza tassew tigi minn relazzjoni tajba ma' Alla l-Missier u ma' Ibnu, Ġesù Kristu. Din ir-relazzjoni hija mizmuma billi **tagħmel** ir-rieda ta' Alla:

*“Mhux kull min jgħidli: Mulej, Mulej, jidhol fis-saltna tas-smewwiet: imma dak li jagħmel ir-rieda ta' Missieri li hu fis-smewwiet”* (Matthew 7:21).

Il-Kelma ta' Alla tgħallem li l-mara ghandha tkun sugġetta għar-raġel. Hi ghandha tilbes sinjal vizibbli ta' ghata fuq rasha bhala xhieda li hi lesta li tkun sottometta għad-disinn ta' Alla. L-ghata, bhala sinjal, tibbenefika lilha wkoll fit-talb, għax Alla jkun ferħan li jbierek u jwiegeb għat-talb tal-mara li tiehu postha fl-ordni divina Tieghu.

Il-mara Kristjana li tiehu postha fl-umiltà u f'sotto-missjoni tkun qed timla rwol ta' unur kbir li ma jista' jimtela minn hadd aktar. Ir-rwol tagħha la huwa rwol dghajjef u lanqas bla premju.

Qabel ma nagħlaq dan l-istudju, nixtieq ngħid kelma lin-nisa ħuti fi Kristu kollha: “Meta intom tkunu fil-qima mal-knisja, titolbu intom lil Alla jew le? Jiena ċert li lkoll naqblu li meta talba tintqal minn xi Kristjan din tintqal għan-nom tal-knisja **kollha** u mhux għan-nom ta' l-aħwa rġiel biss! Kulhadd jgħid ‘Amen.’ Mela, kif xi hadd jista' jgħid li huwa xieraq għall-mara li titlob lil Alla b'rasha mikxufa?”

Dawk l-aħwa nisa, ubbidjenti u ġusti u ommijiet xi darba sejrin jisimghu l-lehen jgħidilhom:

*“...idh̄ol fil-ferh̄ ta' sidek”* (Matthew 25: 23).

Jalla int li taqra dan tkun wiehed jew wahda minnhom. Jiena nagħlaq bl-appell magħmul mill-appostlu Pawlu:

*“Issa nitlobkom, ħuti, f'isem Sidna Ġesù Kristu, li lkoll titkellmu l-istess haġa, u li ma jkun hemm ebda firda bejnietkom; iżda li tkunu magħqudin għalenija, fehma wahda, u hsieb wiehed”* (1 Korintin 1:10).

*“Il-grazzja ta' Sidna Ġesù Kristu, u l-imhabba t'Alla, u x-xirka ta' l-Ispirtu s-Santu, ikunu magħkom ilkoll. Amen”* (2 Korintin 13:14).